

Academia Bârlădeană

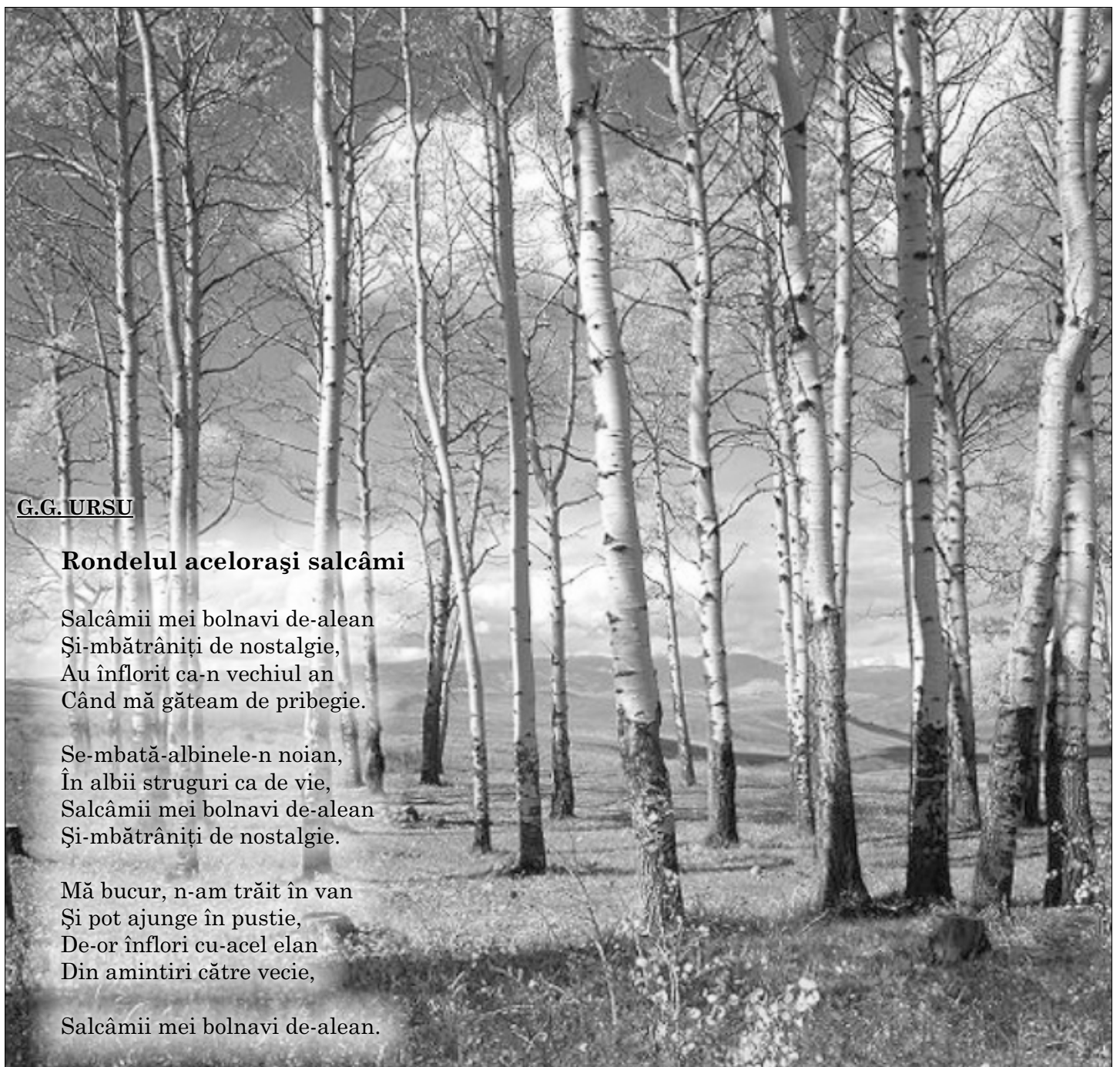

Anul XVII, 3 (40), Trim. III, 2010

Revistă editată de Societatea literar - culturală "Academia Bârlădeană"

Președinte de onoare: C.D. Zeletin ● Președinte: Elena Monu

„Academia Bârlădeană se pregătește de centenar !”

G.G. URSU

Rondelul acelorăși salcâmi

Salcâmi mei bolnavi de-alean
Și-mbătrâniți de nostalgie,
Au înflorit ca-n vechiul an
Când mă găteam de pribegie.

Se-mbată-albinele-n noian,
În albi struguri ca de vie,
Salcâmi mei bolnavi de-alean
Și-mbătrâniți de nostalgie.

Mă bucur, n-am trăit în van
Și pot ajunge în pustie,
De-or înflori cu-acel elan
Din amintiri către vecie,

Salcâmi mei bolnavi de-alean.

Din viața “Academiei”

12-15 mai 2010. Elena Monu, membră a Institutului Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zota”, a susținut, în cadrul Congresului al XV-lea de Genealogie, Heraldică și Sigilografie, organizat la Muzeul Unirii din Iași, comunicarea „Familia Costache. Deslușiri biografice”. Publicăm pe ultima copertă diploma de

doctorat a lui Manolache Costache Epureanu, dată de Universitatea din Iena, 26 octombrie 1839.

18 mai. Casa Națională „Stroe Belloescu” și Academia Bârlădeană au organizat manifestarea sub genericul „Academia Bârlădeană în prag de centenar”. Au participat la discuții: Gruia Novac, dr. Elena Monu, Elena Popoiu, Constantin Teodorescu, Vasile Cârcoță și Petruș Andrei.

21 mai. La reuniunea festivă a membrilor și simpatizanților Academiei Bârlădene, încadrată în Zilele Culturale ale Bârladului, s-au dezbătut subiectele:

- George Irava și-a lansat cartea „Studii de literatură română contemporană”. Pe marginea cărții au intervenit: Elena Monu, Petruș Andrei, Serghei Coloșenco, Constantin Teodorescu, Mihaela Tudor.

- Serghei Coloșenco și-a prezentat cartea „Enigme”.

Editarea celor două cărți a fost susținută financiar de Academia Bârlădeană.

- C.D. Zeletin, președintele de onoare al Societății literar științifice, a marcat evenimentul aniversar cu alocuțiunea „95 de ani de la înființarea Academiei Bârlădene”. Domnia sa a accentuat și a solicitat membrilor Academiei Bârlădene să intensifice pregătirile pentru organizarea centenarului și ca pe revista societății să fie înscris „Academia Bârlădeană se pregătește de centenar”.

- A fost prezentat nr. 2(39) al revistei “Academia Bârlădeană”.

12 iunie. Academia Bârlădeană și Liceul „Mihai Eminescu” au organizat, în Aula Liceului „Gheorghe Roșca Codreanu”, Reuniunea Francofililor Bârlădeni. Invitați de onoare: Corina Dimitriu-Panaiteșcu, prof. univ. dr. la Facultatea de litere a Universității „Al. I.

Cuza” Iași și director al Centrului de Studii Canadiene, și Antoine Soare, profesor titular la Universitatea din Montreal, Quebec. La sugestia Elenei Popoiu, s-a înființat, în cadrul Academiei Bârlădene,

Departamentul de francofonie, prilej cu care Ana Vasluiuanu, profesor de limba franceză la liceul gazdă, a fost distinsă cu Diploma de Excelență pentru Francofonie. Reuniunea s-a încheiat cu lansarea noului album muzical

→ al prof. Valeriu Arnăutu, de la Liceul „Mihai Eminescu” și cu recitalul de șansonete susținut de autor și de invitații săi: Teodora Spânu și Ticu Balan.

29 iunie. Elena Monu a luat parte la Simpozionul „Istorie și cultură la Epureni”, organizat în satul Bursuci de Primăria și Consiliul local Epureni, Centrul de promovare a culturii tradiționale Vaslui, Asociația culturală „Academia rurală Elanul” și Academia Bârlădeană.

3 iulie. La sediul Academiei Bârlădene, în prezența unui numeros public, s-a lansat placheta de versuri „Firul de iederă”, creația literară a Elizei Artene, apărută la

Editura PIM din Iași, în condiții grafice de excepție. Cartea a fost prezentată de Serghei Coloșenco și de Simion Bogdănescu, după care autoarea a citit și comentat câteva din poeziile sale. La finalul întâlnirii autoarea a dat autografe pe cărțile oferite gratuit.

14 iulie. Academia Bârlădeană, prin Departamentul de francofonie, a invitat prietenii limbii franceze la reuniunea dedicată Zilei naționale a Franței. În program, Elena Popoiu a proiectat mărturiile ale unor scriitori români despre legăturile culturale privilegiate dintre România și Franța.

Reuniunea s-a încheiat cu recitalul de șansonete susținut de Valeriu Arnăutu și de Mitrea Ghioc.

25 august. Academia Bârlădeană a găzduit lansarea celui de-al treilea volum memorialistic „Călător... prin vârtoarea vremii. În luptă cu timpul”, de Alexandru Mânăstireanu, apărut la Editura PIM din Iași, în 2010. A prezentat: Mihaela Tudor,

Elena Popoiu, Serghei Coloșenco, Veronica Daraban, Gruia Novac. Prezentă a fost, ca și anul trecut, Mariana Mânăstireanu, fiica autorului, venită special de la Paris. Oaspeți de seamă au fost frații Roman și Gheorghiuță Scumpu și Ionel Tasie, consătenii autorului, care au venit special din satul Priponești, județul Galați. De la Iași, au venit actorul Constantin Avădanei, bârlădean de origine, împreună cu soția. Un invitat special: Neculai (Culiță) Matei, renumit apicultor din zona Bârladului, care i-a fost elev în clasa I, la Școala din Priponești, în anul școlar 1937-1938. Autorul a mulțumit auditoriului și a oferit tuturor celor prezenți câte un exemplar cu autograf.

3 septembrie. Reîntors în Bârladul natal, Ioan Enache, cetățean româno-elvețian și membru de onoare al Academiei Bârlădene, a relatat amintiri din călătoria sa în S.U.A. (decembrie 2009 – ianuarie 2010), cu titlul „Impresii newyorkeze ale unui elvețian născut la Bârlad”. Expunerea a fost însoțită de proiectarea unor imagini din New York.

Marcel PROCA

BÂRLADUL MONUMENTELOR

Cultul Eroilor – o pledoarie pentru trecut și istorie

“Monumentele și statuile sunt zestre nepereche a neamului. Monumentele au glasul lor, știu grăi povești, asemeni marilor bătrâni ce refac, ca nimeni alții, icoana vremii lor. Mărturia lor e fagure de înțelepciune, frumusețe și durată. Fiecare silabă a acestei rostiri e istorie, viață timp, idei caractere, omenie, creație, slavă, meșteșug, artă, fierbinte memorie, numele transformat în renume.”

Pop Simion

Cinstirea memoriei celor care și-au jertfit viața pentru România, protejarea mormintelor lor din țară sau străinătate sunt, inerent, în obligația statului și ale fiecărui cetățean, fiind în primul rând o datorie morală și mai apoi una cetățenească.

Dezastrul uriaș provocat de Primul Război Mondial a sensibilizat opinia publică mondială, comemorarea celor căzuți pe altarul național (300.000 de ostași) fiind reglementată juridic. Astfel, în România, la 12 septembrie 1919 a fost înființată Societatea *Mormintele eroilor căzuți în război*, sub înalta ocrotire a Reginei Maria și prezidată de Patriarh. În 1927, prin *Legea asupra regimului juridic al mormintelor de război din România*, instituția și-a schimbat denumirea în Societatea *Cultul Eroilor*, în 1940 devenind *Așezământul Național Regina Maria pentru Cultul Eroilor*. Printr-o muncă tenace și entuziastă, Societatea *Cultul Eroilor* a reușit să amenajeze mii de cimitire și monumente în majoritatea localităților din țară.

În 1948, organizația a fost desființată, cultul eroilor rezumându-se la *eroii sovietici și luptătorii antinaziști*. Până și *Mormântul Eroului Necunoscut* a fost strămutat, în 1959, din Parcul Carol la Mărășești. În 1975, regimul mormintelor și a operelor comemorative de război au cunoscut o nouă reglementare, rămasă valabilă până în perioada post-decembristă.

Actuala Asociație Națională *Cultul Eroilor* este continuatoarea nobilelor tradiții de comemorare a eroilor neamului reînființată prin hotărârea judecătorească nr. 664 din 19 noiembrie 1991, sub patronajul Ministerului Apărării Naționale și al Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române cu sprijinul organelor administrației de stat centrale și locale, în colaborare cu Ministerul Educației, Ministerul Administrațiilor și Internelor, Ministerul Culturii, Asociația Națională a Veteranilor de Război, Asociația Națională a Cadrelor Militare în rezervă și retragere precum și cu alte instituții și organizații culturale, societăți economice și societăți comerciale.

În municipiul Bârlad, Asociația Națională *Cultul Eroilor* își desfășoară activitatea, începând cu data de 19. 06. 2002, în bune condiții.

Subliniem, și ne face plăcere acest lucru, că locuitorii orașului Bârlad au știut, întotdeauna, să-și respecte fiii, pe cei care au căzut la datorie atunci când patria le-a cerut-o, ridicând în decursul timpului mai multe monumente, unele fiind azi doar o vagă amintire, precum urmează:

Monumentul eroilor căzuți în războiul pentru cucerirea Independenței de stat (1877-1878)

A fost ridicat în anul 1907, fiind amplasat în fața Școlii Normale *Principele Ferdinand*,

prin contribuția și la inițiativa profesorului de pedagogie Grigore Patriciu. După demolarea între 1965 și 1967 a ultimelor ruine ale acestei clădiri emblematice pentru urbea noastră nu a mai rămas nimic din vechiul ansamblu arhitectonic.

Monumentul Eroilor după campania din Bulgaria - 1913

La 22 iunie 1914, ora 9 dimineața, la movila Prodana, de lângă cazărmi, a avut loc inaugurarea unui monument constând dintr-un stâlp de piatră, bine lustruit și cu numele ostașilor tutoveni morți în campania din 1913. Cu această ocazie s-a tipărit, pe cheltuiala lui Lupu Costache, o broșură de 16 pagini pentru a fi împărțită în dar tuturor ostașilor din garnizoana Bârlad. Broșura conținea un material educativ întocmit de profesorul Gheorghe Alexandrescu de la Liceul *Gh. Roșca Codreanu* intitulat *Cuvântare pentru aniversarea mobilizării*. (Istoricul garnizoanei Bârlad, în mss.)

Totodată viitorul episcop al Hușilor, Iacov Antonovici a ținut o rugăciune la rugămintea primarului, aflat în funcție atunci, N. Simionescu:

Rugăciune alcătuită de preotul I. Antonovici pentru Monumentul Eroilor din 1913, ridicat și inaugurat la Bârlad, la 22 Iunie 1914.

Domnului să ne rugăm,

Doamne, Dumnezeule Atotputernice și a toate Proniatorule, Ceia ce ai întocmit cu o așa măsură și cu o așa înțelepciune pre toate făpturile Tale din lume, încât noi ne minunăm nu numai de a lor frumuseță, dar și de scopul sau rânduirea fiecărui lucru zidit de tine. Cea ce ai pus în sufletul omului simțul datoriei și al

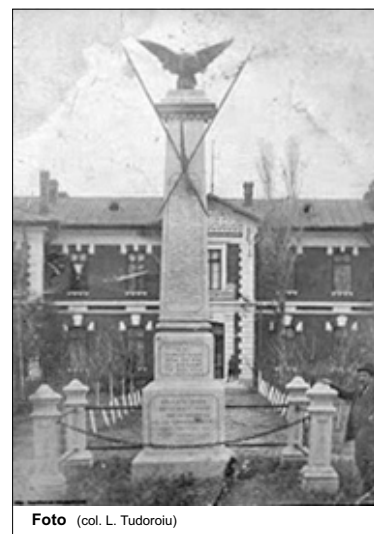
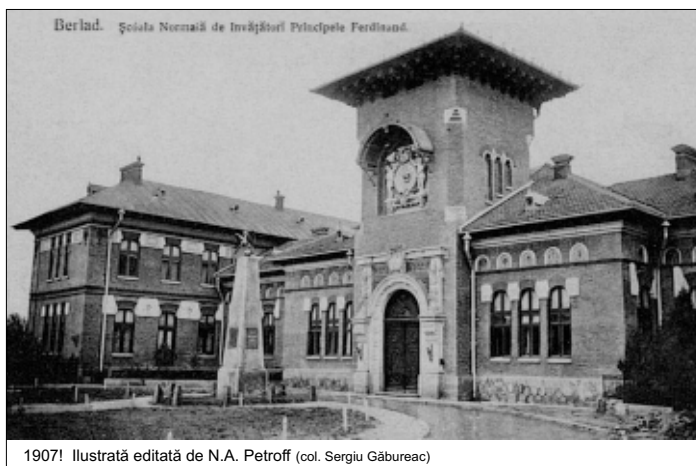

Foto (col. L. Tudoroiu)

1907! Ilustrată editată de N.A. Petroff (col. Sergiu Găbureac)

recunoștinții și cu îbelșugare ai revărsat asupra lui toate bunătățile și binefacerile Tale. Cea ce ai primit și cu cereasca Ta binecuvântare ai răsplătit Altarele ridicate de strămoșii noștri, drept mulțămită pentru biruințele ce li-ai hărăzit asupra vrăjmașilor Legii, Moșiei și Neamului nostru Românesc. Și acum, cu firească umilință căzând înaintea Ta, Te rugăm să privești cu ochiul Tău cel plin

de îndurare și asupra momentului acestuia, ridicat pentru veșnica pomenire de părinteasca Ta binecuvântare, ce a fost și în trecutul an asupra slujitorului Tău devotat și cumpănit, Măria Sa Regele nostru Carol I, și asupra Poporului Român.

Și fă, o Doamne, ca acest Monument pururea să amintească ostașilor noștri și nouă tuturor celor de față și viitori, ale Tale binefaceri, — însuflețindu-ne dragoste unul către altul și îmbărbătându-ne în vremea nevoiei la fapte mărețe și vitejești: spre a păstra cu scumpătate moșia ce o stăpânim, și a redobândi și părțile acele ce sunt răpite de la țara noastră, de lăcomia și de slava cea deșartă omenească. Și ne învrednicește ca, servindu-ți întotdeauna cu statornică credință și urmând întru toate poruncilor Tale, să-Ți înălțăm neîncetat mulțumire și mărire, Ție unuia Dumnezeu, celui în Treime, Tatăl, Fiul și Sf. Duh,— acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

NOTĂ: Rugăciunea aceasta am alcătuit-o, din trebuința ce am simțit-o atunci când, cu adresa Nr. 8042, din 20 Iunie 1914, am fost invitat de domnul Primar al orașului Bârlad, N. Simionescu, ca să officiez la inaugurarea monumentului, în termenii următori: „Cucernice Părinte, un comitet de inițiativă a hotărât să se ridice un modest Monument de pioasă aintire pentru Patrie, în campania anului 1913. În acest scop am onoare a mă adresa Cucerniciei-Voastre, rugându-vă să binevoiți a oficia serviciul religios, pentru pomenirea celor morți și inaugurarea Monumentului, care va avea loc Duminică, 22 Iunie, ora 9 dimineța, pe platoul de la Cazarma Regimentului 12 “Cantemir”. Iacov Antonovici, În slujba bisericii și a școlii (1880-1923), Atelierele Zanet Corlățeanu, Huși, 1926, pg. 221-222.

Dovadă a spiritului epocii și a modului în care era considerat necesar să fie comemorată memoria eroilor este și această propunere inedită susținută de același membru marcant al comunității locale, după cum aflăm din următorul discurs apărut în presa locală:

Prea Sfințitul Iacov și Catedrala Eroilor din Bârlad (4 August 1919)

În ziua de 4 August a. c. a avut loc în Sala Palatului Administrativ o întrunire a frunțașilor orașului nostru, convocată de P. S. S. Arhiereul Iacov Antonovici-Bărlădeanul, care, primind locul de președinte al întrunirii, a arătat în cuvinte frumoase că scopul convocării este a se lua inițiativa ridicării în orașul Bârlad a unei mari catedrale care să fie în același timp o lucrare monumentală demnă de admirația urmașilor. La ideea ridicării unei asemenea catedrale se poate uni ideea de a ridica un monument în amintirea eroilor, din județul Tutova, morți în războiul pentru întregirea neamului. În acest mod noua catedrală, supranumită a *eroilor*, va vorbi generațiilor viitoare de vitejia celor care s-au jertfit penru țară și neam, al căror nume va fi înscris cu litere de aur într-un loc ales al catedralei și pomenit în toate rugăciunile. Catedrala va vorbi totodată urmașilor de pietatea noastră și de gustul frumosului care va rezulta din opera de artă care va fi catedrala din Bârlad.

Cuvintele calde ale P. S. S. au găsit cel mai puternic ecou în numeroasa asistență.

După P. S. S. au luat pe rând cuvântul și au vorbit în sensul arătat mai sus, d-nii Grigore D. Vasiliu, G. Alexandrescu profesor, Dr. Teodor Cerchez, S. S. Preotul Ghia și Dr. I. Boian.

Procedându-se la alegerea unui comitet a fost proclamat președinte de onoare P, S, S. Arhiereul Iacov A, Bărlădeanul”

S-a proclamat apoi ales un comitet activ compus din a foștii, actualii și viitorii senatori, deputați, prefecti și primari ai județului Tutova și orașului Bârlad, care va putea coopta membri în comitet și alte persoane care vor găsi cu cale.

În momentul ridicării ședinței s-au și subscris aproape 8000 lei.

Ședința a fost ridicată în mijlocul celei mai calde însuflețiri.” *Ibidem*, pg. 250-251.

Să nu uităm:

Poarta Regimentului 12 *Cantemir* era străjuită de o sculptură masivă care înfățișa un dorobant, opera sculptorului Popoiu, membru al Academiei Bărlădene. De la acest sculptor - Popoiu a rămas și un bust al lui G. Tutoveanu, care se afla în holul casei poetului. Strada Mare, p. 301

Monumentul eroilor C.F.R.-iști căzuți în timpul primului război mondial

Ridicat din inițiativa Ateneului C.F.R. și prin contribuția personalului ceferist, monumentul a fost dezvelit la 3 iunie 1924. În cel de al VII-lea deceniu al secolului XX, din rațiuni necunoscute, a fost distrus!

Monumentul eroilor Regimentului 2 Roșiori Bârlad

Monumentul a dispărut după 23 August 1944. Istoria unităților militare bărlădene este plină de acte de vitejie pe câmpurile de luptă în bătăliile ce au urmat pentru apărarea și reîntregirea hotarelor țării. În vara anului 1917, când din România rămăsese doar Moldova, la Bârlad era Înaltul Comandament al Armatei Române, în localul Liceului Gh. Roșca Codreanu. Soldații Regimentului 2 Roșiori supranumit Prunaru au rămas în nemurire prin teribila șarjă din 15 noiembrie 1916. Atacul a durat mai puțin de un sfert de oră, în care toți au trecut în eternitate în frunte cu bravul lor comandant Gheorghe Naumescu. Creația sculptorului I. Dimitriu-Bârlad a rămas doar faza de proiect. Bârladul merită un asemenea monument.

Monumentul eroilor Regimentului 52 Infanterie (12 Dorobanți)

Era format dintr-o movilă de pământ placată cu marmură și avea înscrisionate cadrele militare din această unitate, căzuți cu arma în mână în Primul război mondial. Monumentul se înălța la circa 25 m, de intrarea principală a unității militare.

Monumentul eroilor-profesori și elevi-căzuți în Primul război mondial

Monumentul a fost ridicat în fața Școlii de Arte și Meserii. A fost demolat în deceniul al VII-lea al secolului trecut, în locul său ridicându-se sala de sport din zona cunoscută sub numele de *Cetinei*.

Ultima grenadă a caporalului Mușat

Este singurul monument care mai există în Bârlad. Operă a sculptorului Ioan Dimitriu -

Foto (col. Gh. Vasiliu) Prima solă așezată în reg. 12 Dorobanți, Bârlad.

Bârlad, statuia a fost dezvelită în anul 1927, în fața clădirii Regimentului 12 Dorobanți *Dimitrie Cantemir*. Pe placa de marmură albă, aplicată pe latura din fața soclului, a fost înscris următorul text: "*Caporalul Constantin Mușat, 1890-1917, căzut eroic la datorie, apărând cu prețul vieții sale pământul scump al patriei, în ziua de 14 august 1917, pe frontul de pe Valea Oituzului. Prin răpăitul asurzitor al armelor se auzea mereu ca o îmbărbătare, glasul caporalului Mușat. "- grenade băieți, dați grenade'."* Statui cu subiecte similare, opere ale aceluiași sculptor, au mai fost dezvelite în localitățile Brăila și Bușteni.

Un popor și, inclusiv, un oraș, precum Bârladul, cu un trecut încărcat de spiritualitate și cultură, nu-și poate refuza sau uita istoria.

SERGENTUL MUȘAT
1930! Ilustrată (col. LT)

Mircea OLARU

ELEV LA „ROȘCA-CODREANU”

– Amintiri –

În anul școlar 1944-1945 frecventam cursurile clasei a V-a la Colegiul Codreanu din Bârlad. Printre obiectele de studiu figura și limba rusă, ca materie obligatorie, inclusă în Programa de învățământ începând cu clasa I de liceu.

Colectivul clasei a V-a a făcut demersuri la Ministerul Învățământului ca limba rusă să fie înlocuită cu limba italiană, pentru că în *Testamentul* lui Gh. Roșca – Codreanu, ctitorul liceului, se specifica studiul – obligatoriu – al limbii italiene.

Inițiatorii acestui demers curajos au fost elevii Marius Bărbuleanu și Mircea Olaru, împreună cu profesorul Cezar Ursu.

Din clasa a V-a până în clasa a VIII-a, am studiat limba lui Dante cu d-ra Cornelia Stegaru, apropiată nouă ca vârstă, dar cultă și foarte frumoasă.

*

Mi-amintesc că în clasa a VII-a vroiam să mă înscriu la secția *reală*, ca să urmez Politehnica. D-l prof. Lucilus Pârnu și cu soția, cu care am studiat limba latină, m-au acuzat că nu am curajul să urmez secția *modernă*. Aceleași acuze le-a primit și colegul și prietenul meu, Marius Bărbuleanu. Atunci noi, ca să nu-i supărăm pe dascălii noștri, am scris la Ministerul Învățământului și la Rege să ni se aprobe a urma, în paralel, ambele secții, în clasele a VII-a și a VIII-a.

Am primit aprobare de la ministrul Ion Petrovici și de la D. D. Negel, mareșal la Curtea Regală.

Așa că, între 1946-1948, am fost elevi silitori atât la secția reală, cât și la secția modernă (latină) a Liceului „Codreanu”.

Țin minte că am fost felicitați de profesori, de ministru și chiar de rege.

Cred că am fost singurii elevi din România care am urmat, în paralel, cele două secții.

*

În 1947, mai mulți elevi și eleve de la „Codreanu” și de la „Iorgu Radu” ne-am dus la Tutova, la un bal. A fost foarte frumos! Am dansat, am spus glume, ce mai, ne-am simțit minunat! Noi am scos Regina balului.

Dimineața, în gară, așteptam trenul să ne ducă la Bârlad. Am fost invitați de patronii restaurantului să gustăm „vinul casei”. Cum eram bine dispuși, am acceptat invitația, am dansat, am cântat, ba chiar o colegă a dansat pe masă.

Nu știu cum, conducerile celor două licee au aflat de escapada noastră și s-au propus eliminări în rândul nostru. Când am aflat, ne-au cuprins neliniștile. După cele două Consilii pedagogice, ni s-au anunțat verdictele: am fost iertați! „Apărătorii” noștri au fost preotul Gheorghe Busuioc, care preda religia, și d-na directoare Veronica Tuchilă, de franceză.

*

O amintire din 1946. S-a anunțat sosirea unei trupe de teatru, plecată în turneu prin Moldova, care urma să prezinte „Divina Comedie” a lui Dante Alighieri. Trupa avea 20 de actori, cum scria pe afișe.

În ziua spectacolului, dimineața, șeful trupei vine la liceu și-l roagă pe director să-i dea 3-4 elevi, cu aptitudini artistice, să completeze ansamblul, care era alcătuit din... 4 actori.

Am fost aleși 4 elevi pentru spectacolele de matineu și de seară: P. Nicolau, eu și încă 2 colegi. Noi trebuia să ne duelăm îmbrăcați în costume de epocă.

Nici azi nu pot uita acele momente! Cred că „rolul” de duelgiu m-a determinat, ca student la Politehnica din Timișoara, să fiu figurant, în primii trei ani de facultate, la Opera Română.

Pasiunea pentru mecanică a învins și, astfel, în 1953, am absolvit Institutul Politehnic din Timișoara – Facultatea de Mecanică.

Petruș ANDREI**Catismele dimineții**

(Învățăturile părintelui
către fiul său)

„Trezește-te” Nu-i prea bun somnul
Când lenevia o lungește
Și-nalță rugă către Domnul
C-o nouă zi îți dăruiește.

Fă-ți ordine în gând și-n faptă
Și, ce ai de muncit, muncește,
Mai urcă înspre cer o treaptă
Și taina candeliei sporește.

De suferință nu te plânge
Și nici de povârnița cale,
Idei și simțăminte strânge
La rădăcina minții tale.

Acolo unde patimi sapă,
Tu nu da crezământ minciunii
Și caută de te adapă
De la fântâna-nțelepciunii.

Perfida patimă ucide
Dar nu te-ascunde ca sobolii
Și poarta inimii-ți deschide
Ca să primești în ea toți solii:

Întâi de toate, *bunătatea*
Să-ți stea tot timpu-n loc de seamă,
Ca să ferești de răi Cetatea,
Tu răutății să-i pui vamă.

Să nu fii iute la mânie,
Tu fă apel la *rațiune*
Și poți fi om de omenie
Punând în toate *pasiune*.

Nu da cu pietre cum dau alții
Și nu huli pre cele sfinte
Că de-ți vei supăra penații
Îți ies mâhnirile-nainte.

Nu fi greșos! Nu face silă!
Fii demn de mergi în ospeție,
Ferește-te de vreo Dalilă
Și, ca de foc, fugi de beție.

Să nu fii lacom de avere,
Nu căuta numai foloase,
Când vezi crepusculul de miere,
Nu mai strângi pietre prețioase.

Să nu lași de istov câmpia
Chiar dacă altora le place,
Tu ia și-nsămânțează glia
Și lasă-i pe aceia în pace.

Fii cavalier fără prihană
Și totodată, fără frică
În luptă nu sta de pomană,
Fii temerar, la o adică.

Fii drept cu alții și cu tine
Și adevărul îl slujește
Loial, așa cum se cuvine
Și, de-i nevoie, te jertfește.

Din fiecare zi anume
Fă-ți sărbătoare-mpărătească
Și să sfârșești cu fapte bune
Ca lumea să te pomenească.

De-o fi ca să pornești departe
Să nu te-olicăiești în piață,
Dator ești și tu cu o moarte
Ca să începi o altă viață.

Am fost... „Rățușca cea urâtă”

Am fost... „Rățușca cea urâtă”
Plutind pe lacul argintiu
Atât de tare amărâtă
Că altfel nu puteam să fiu.

În jur rățuște zgomotoase
Ce măcăiau asurzitor
Cu toate se credeau frumoase
Dar mie îmi venea să mor.

În fiecare dimineată
Doar glasul meu avea alt ton
Ieșind din ciocul meu de rață
De parcă ar fi fost trombon.

Astfel, cu sunetele-acele
Eu numai râsete-am stârnit,
Sporind, cu lacrimile mele,
Tristeți pe lacul aurit

Și mi-a venit atunci în minte
Pe malul de sub un copac
Să mă închin la cele sfinte
Spunând, în limba mea, „Mac! Mac!”

Văzându-mă posomorâtă
Acela fără început,
Să nu mai fiu tot mohorâtă,
În lebedă m-a prefăcut.

Am fost „Rățușca cea urâtă”.

Un cuvânt cu-aripile tăiate

Căutam un gând de început
Ca să-mi las apoi să curgă oful,
Nu de tine-ți spun că m-a durut
Ci m-a ros, până la os, pantoful.

Să mă plâng fiindcă ai plecat?
Nici n-ar fi avut ce să mă doară!
De „Adio!” când m-ai sărutat
Mai aprins decât întâia oară...

Lacrimile tale șiroind
Ori îmbrățișarea ta fierbinte
Și-n obraji toți macii înflorind
Sau întretăiatele cuvinte...

Inima cu tine mi-ai luat
Și-ai jurat să mi-o trimiți în plicuri
Dar de-atunci, de când te-ai
depărtat,
Nu te-ocupi cu astfel de nimicuri.

Amândoi eram doar un cuvânt
Ce-a rămas cu-aripile tăiate,
Viscolit de cel mai aspru vânt,
Dus pe mări de dor incendiate.

De m-ascund ca să nu mă mai vezi
Și, de plâng, nu-i că mă-neacă oful
Ori sunt singur ca un huhurez
Ci m-a ros, până la os pantoful...

**A.D. Xenopol, încercări
asupra versului român
(Extrase)**

„...poezia nu este decât limba cea mai
intimă a omului, limba simțirii și a
înaltei cugetări.”

*

„...versurile cimiliturilor și a
descântecelor sînt adeseori cu totul
neregulate și pierd chiar însușirea de
vers. Interesul aice nu este îndreptat
atât asupra poeziei, ea fiind în
asemenea împrejurări numai un mijloc
pentru a îmbrăca în el taine cumplite
sau jocuri de gând.”

*

„Când un popor se cultivă, când
literatura lui devine un product
conștient al său, atunci se îmbogățește
numărul formelor poetice, fie prin
plăsmuire nouă, fie prin introducerea
unor forme străine.”

(1875)

PRIMELE SONETE ROMÂNEȘTI TIPĂRITE ÎN PRESĂ

I

Sonetul, una din creațiile literare de formă fixă din poezia lumii (catren, distih, gazel, glosa, pantum, ritornela, sextina, terțina, triolet), a apărut tipărit, în literatura română, în primele două publicații periodice de limbă națională din principatele Țara Românească și Moldova, în luna iunie 1829. Este vorba de periodicele: „Curierul românesc” (8/20 aprilie 1829-19 aprilie/ 1 mai 1848, seria I; 29 noiembrie/11 decembrie – 13/25 decembrie 1859, seria a II-a), editat în București de Ion Heliade Rădulescu și „Albina românească” (1/13 iunie 1829 – 24 noiembrie/6 decembrie 1858), editată în Iași de Gheorghe Asachi.

Cu timpul, acestor publicații periodice le-a urmat altele douăzeci în Iași, iar douăzeci și șapte, în București, precum și în unele localități urbane din provincie: Galați (2), Brăila (3), Craiova (2), Buzău (1), până la mijlocul secolului al XIX-lea, numărul lor ridicându-se la peste șaptezeci de titluri, cele mai multe în limba națională, iar câteva și în alte limbi: franceză (3), germană (2), greacă (4), italiană (1), maghiară (2).

Și în celelalte provincii istorice românești (Transilvania, Bucovina, Basarabia) au apărut publicații periodice în orașele: Cernăuți (2), Sibiu (3), Brașov (6), Blaj (3), precum și în capitalele europene: Budapesta (3), Paris (1).

Doar două dintre toate aceste periodice de început de secol au fost cu specific literar – „Curierul de ambe-sexe” (București, 1836-1847) și „Dacia literară” (Iași, 1840)-, celelalte fiind eteroclite (politice-administrative-religioase-juridice etc.), cu suplimente literare separat (4) ori incluse în corpul periodicului.

De menționat faptul că, după apariția primelor două sonete, în anul 1829, de abia în zece ani și mai bine sonetul a fost să fie prezent în mod frecvent, atât în presă, cât și în volume.

II

Dăm mai jos lista sonetelor apărute în prima jumătate a secolului al XIX-lea, cu precizarea periodicelor care le-a găzduit:

- *PACE* de Iancu Văcărescu, în „Curierul românesc”, București, I, 17, 6 iunie 1829, p. 67-68; reluat cu titlul *SONET PENTRU PACE*, în „Albina românească”, Iași, I, 8, 23 iunie 1829, p. 3;

- *SONET DE GRATULAȚIE PENTRU ANUL NOU* (autor anonim), în „Curierul românesc”, București, I, 76, 30 decembrie 1829, p. 319;

- *PALLADIUL MOLDOVENILOR* (AUTOR ANONIM), ÎN „Albina românească”, Iași, II, 1838, p. 22-23;

- *SONET, XX, 2* de Timotei Cipariu, în „Foae pentru minte, inimă și literatură”, Brașov, I, 19, 5 noiembrie 1838, p. 145; reluare în „Tribuna poporului”, Arad, nr. 13, 1903, p. 1);

- *SONET* de Al. Pelimon, în „Universul”, București, I, 14, 7 octombrie 1845, p. 52;

- *SONET* de Al. Pelimon, în „Universul”, București, I,

15, 14 octombrie 1845, p. 60;

- *SONET*. Primadonei C. de Holosey, de I. Catina, în „Curierul românesc”, București, XVII, 76, 22 octombrie 1845, p. 306;

- *UN SONET URÂT PENTRU O FEMEIE FRUMOASĂ* de I. Catina, în „Curierul românesc”, București, XVIII, 1846, p. 260;

- *LUI LISZT* de Gheorghe Asachi, în „Albina românească”, Iași, XIX, ianuarie 1847, p. 18;

- *SONET* de Gheorghe Asachi, în „Albina românească”, Iași, XIX, ianuarie 1847, p. 19;

- *SONET*. Lui P...F.../semnat:/ Incognita, „Albina românească”, Iași, XIX, 17, 27 februarie 1847, p. 65;

- *MOARTEA LUI IISUS* (autor anonim), în „Albina românească”, Iași, XIX, 1847, p. 89;

- *SONET LIBERAL* de N. Capeleanu, în „Universul”, București, III, 1847, p. 31;

- *SONET* (autor anonim), în „Bucovina”, Cernăuți, II, 1 aprilie 1849, p. 43.

III

Reproducem trei dintre sonetele care nu au fost în atenția vreunui antologator de poezie specială și încă pusă în circulație:

PALLADIUL MOLDOVENILOR

pentru zioa aniversală a inagorației Academiei Mihăilene serbată în 3 mai 1838

SONNETŪ

(autor anonim)

Dacă Troia'n a ei ziduri Palladiul ar fi păstrat
Care Joe din Olimpŭ au trimes spre a ei ferire,
A lui Priamos domnie în putere și'nflorire
Teafără'n tre mii primejdii pe temeuri ar fi stat.

Nu a zeilor urgie, nu Ahil înfiorat,
Nici a Grecilor mii vase, ce vărsa foc și peire,
Nu Ulis prea înțeleptul, cu ghibavea uneltire,
Ilion ș'a sale temple în țărân'ar fi surpat.

Un asemenea nalt scopos nației mântuitor,
Reglementul ca Palladiu pe Academia să urzit.
Ca să fie de virtute și științe viu izvor.

Că Moldovei bună pronie Ferice aŭ menit:
Se cânt zelul și credința vor păstra acest odor,
E scutirea a doi luceferi de la nord și Răsărit.

(ALĂUTA ROMÂNEASCĂ, Iassi, 15 iulie 1838)

(NOTĂ. Palladium însemna la Elini o statuă a zânei Pallas adecă a Înțelepciunei, pre care ar fi trimes-o din cer

Zănul Joe și despre care, așzată apoi în Troea în un templu, au prezis oracolul cum că cetatea Troea va fi nebiruită pe cât va păstra acel palladiu. Anticii și acii de astiz însemnează prin acest cuvânt oarecare obiecturi cărora imperiile seuu politicile sânt datoare cu alor trai și fericire.)

SONET

de Al. Pelimon

Lumină zâmbitoare ca steaoa luminoasă
Ce face valul nopții să piară'ntunecat,
Din ceruri, în Zeire, în Tot armonioasă,
Și'n legea fericirii credința a fondat!

Coboară-te ș'acilea pe raza-ți scânteioasă,
S'aprinzi aceste inimi ce'ntr'una s-au legat;
Unirea și dreptatea, trufia glorioasă,
Precum străbunii noștri în Roma au purtat!

Și dreapta legiuire, cu crucea înarmată,
În secolii să se ție ca'n mamura săpată,
La culmea strălucirii în sacrul monument.

Supt acvilă o carte românilor le scrie:
„Credința și iubirea, deviza noastră fie”
Când trăsnetul s'arată!...cu dreptul reglement!...

UNIVERSUL, București, I, 13, 1 oct. 1845

SONET

(autor anonim)

D-ei C. L.

Și tu ești femeie! ești pază senină,
O stelă, o umbră, o floare-un suspin,
Capriț al naturei, ființă divină,
Buchet de frumuseță, calis de venin.

Ești balsam ce'n pripă durerea alină,
Ești tresnet ce sfarmă al omului sin,
Ești idol și lumea de tine e plină,
Mister ești în totul, plăcere și chin!

Când inima-ți ferbe de ură, mânie,
Sau când ea se bate de-un straniu amor,
Al meu suflet sigur nimică nu știe.

Dar vai! gelosia, femeie mă face
Să'ți zic că ești: demon s'aș vra ca să mor!
Dar sara când vine ești inger de pace!

(17 Sentem. 1848)

BUCOVINA, Cernăuți, 8, 1 aprilie 1849

În pofida tuturor vicisitudinilor naturale/sociale/
politice, care s-au abătut peste românii din Principate și din
afara lor, ceea ce i-a unit a fost iubirea de neam și limbă, iar
poeziile acestea sunt, desigur, o dovadă pentru perioada la
care am făcut referință: prima jumătate a secolului al
XIX-lea.

G. TUTOVEANU

PRIVIGHETOAREA

Se-neacă-n triluri, piruie, suspină,
Și codru-ntreg de glasu-i clocotește:
Din plop în ulm, din fag în paltin, crește
Chemarea-i tristă și de flăcări plină...

Și-o lume-i zice-a cântului regină,
Și-n nopți de vis și dor o preamărește;
Și faima ei din veac în veac sporește,
Mereu scăldată-n farmec și lumină...

Dar numai cine știe s-o-nțeleagă,
Să-i facă dar simțirea lui întreagă,
Și-adâncu-i viers în suflet să i-l poarte,

Acela doar, pătruns de nebulie,
Va ști ce groaznic trebuie să fie
Calvarul dintre dragoste și moarte...

Simion BOGDĂNESCU

SONET

De-atâta praf, se-ngreuna iar podul
și iarăși geme crivățul pe diguri
ca o hienă ce-și sfășie plodul
de lemn putregăit suntem și singuri

Din răutăți ne împletim năvodul
cu care prindem colbul în răstimpuri
și-nțepenim ca spaima-n ochi înotul
când idealul tremura în friguri.

s-a spulberat cândva tot ce-a fost mare,
corabie de cedru și de piatră,
dar la limanul mărilor amare

hiena cugetului tot mai latră,
și nu înțelegem pentru care
fiară de frică viața ni-i păstrată.

Poezie din volumul
Dioptrii, 2005.

SONNET

Tant de poussière, le pont s'alourdit
et la bisesur la digue gémit
comme une hyène qui romps son marmot
de bois pourri et isolé on est.

De méfaits on tresse les épervieux
qui prennent dans le temps la poussière
et on raide la nage comme l'effroi dans le yeux
quand l'ideal tremble de fièvre.

Tout ce qui a été grand est rendu en poussière
navire en cèdre et en pierre
mais au rivage des mers amères

L'hyène de l'esprit aboie encore
et on ne comprend pour quelle
bête de peur la vie nous est gardée.

Poésie traduites par
Silvia Manciú.

Diana STOICA

Semne poetice. *Colb* în imaginarul poetic eminescian

Cu încărcătura semantică cu care vine din limba neutră, termenul *colb*, întâlnit în forme regionale în Moldova și Transilvania, sinonim cu *praf* și *pubere*, desfășoară o particularitate specifică a limbajului poetic eminescian, aceea a preferinței poetului pentru fondul popular al limbii, de a actualiza în contexte poetice cuvinte a căror dimensiune semantică se subordonează principiului expresivității.

Din această perspectivă, *colb* intră în realizarea unor decoruri proprii eminesciene, cu imagini care construiesc o natură săracă, din care transpare un spirit arhaic, în care domnește parcă neorânduiala. Un astfel de decor este interiorul colibeii în care trăiește fata de împărat, tână nevastă a lui Călin, interior care este luat în stăpânire de mișcarea naturii, unde intervenția omului ar tulbura acest echilibru regăsit de ființa umană în mijlocul naturii: „*Un papuc e sub o grindă, iară altul după ușă; / Hârâită, noduroasă stă în colb râșnița veche, / În cotlon torcea motanul pieptănându-și o ureche;*” (O.I, 84). Aceasta este, de fapt, starea de trăire deplină, în care ființa umană intră în ritmul naturii, trăind într-o armonie veșnică cu aceasta: „*Pe păreți cu colb, pe podul cu lungi pânze de painjen / Roiesc ploșnițele roșii de ți-i drag să te-uiți la ele! / Greu li-i de mindir de paie și apoi din biata-mi piele / Nici că au ce să mai sugă.*” (O.I, 46). În acest sens, interpretează G. Călinescu, „ceea ce noi am fi înclinați să numim mizerie, aceea tocmai e natura lui Eminescu. Natura începe acolo unde oprirea în loc a elementelor prin industria omenească încetează și molecule încep din nou să se desfacă și să se împreune. A putezi în albia unei ape, a dormi până la umplerea de păianjeni, a fi troienit de zăpadă sau de frunze, a te «desface» în univers, acesta e conceptul.”¹ Așadar, această stare de firească integrare în ordinea lumii caracterizează poezia lui Eminescu în care ființa se „desface” în natură, instituind un spațiu de armonie perfectă între regnuri și în care poetul își exprimă o viziune supraordonatoare asupra lumii, asupra universului – *sacralitatea*.

Pe de altă parte, ființei umane i se dezvăluie armonia lumii prin deschiderea spre lumea basmului, a poveștii, intrarea în această lume fiind asigurată de o serie de elemente lexicale specifice construirii unui imaginar mitic. În *Călin (file din poveste)*, pânza de paijen care protejează fata de împărat în timpul nopții este „*Încărcată de o bură, de un colb de pietre scumpe.*” (O.I, 76), unde *colb*, în construcție metaforică cu termeni ce denumesc pietre prețioase, instituie o lume de basm, încărcată de vrajă și mister, în care ființa descoperă, prin intermediul visului, iubirea: „*Iar voinicul s-apropie și cu mâna sa el rumpe / Pânza cea acoperită de un colb de pietre scumpe;*” (O.I, 79). În *Diamantul Nordului*, revelarea unei lumi mitice, unde cosmicul se conjugă cu terestru, într-o imagine a mișcării, de sus în jos și invers, ca o fluidizare permanentă între adânc și înalt: „*Din nori curge-o bură, un colb de diamante, / Pe văi se așează, pe dealuri înalte;*” (O.IV, 329), prin reînvierea timpului sacru al basmului: „*Se pare că-nvie a basmelor vremuri, / Căci lumea-i cuprinsă de-un dulce cutremur.*” (O.IV, 329), stă sub semnul creării iluziei unui spațiu ademenitor pentru cavalerul plecat în căutarea diamantului Nordului, condiție a împlinirii iubirii.

În perspectiva limitării ontologice a ființei umane, *colb* se constituie în imagine a efemerității și a nimicniciei omului, în

raport cu infinitatea și eternitatea universului, unde zmeul-Luceafăr, dacă avem în vedere traseul poetic al poemului, este parte din univers în chiar momentul originar: „*Ca ei să fii?... //...// Să pai un fir de colb în raza vieții, / Și în părerea-i pe-un moment să pari, / Să fii ca și când n-ai fi... Între ieri / Și mâni, o clipă... Oare știi ce-mi ceri?*” (O.VI, 61) sau, în condiția pierderii iubirii prin moarte, *colb* traduce sentimentul zădărnicii: „*Ea a murit și-a ei ființă bună / E colb în lume, umbră în gândire!*” (O.IV, 190).

Într-un alt registru, în construirea unui univers livresc, în care se relevă prețuirea pentru înaintași, semnul poetic *colb* intră în construcții poetice cu termeni care trimit spre un fond cultural vechi, transfigurând poetic ideea de valoare. În *Epigonii*, evocarea lui Negruzzi, pentru care sursa de inspirație a scrierilor sale este istoria, se conturează în jurul construcției metaforice „*a șterge colbul*”: „*Iar Negruzzi șterge colbul de pe cronice bătâne, / Căci pe mucedele pagini stau domniile române, / Scrise de mâna cea veche a-nvățaților mireni;*” (O.I, 32). Sugestie a abandonării, *colb* devine aici, în sintagmă metaforică cu verbul *a șterge*, imagine a rădăcii la lumină, a redeșteptării la viață, prin inspirația istorică², pentru ca în registrul satiric din *Srisoarea III*, prin care eul poetic își manifestă disprețul față de o lume așezată pe principiul falsității, imaginea poetică „*a dormi în colb de cronici*” să provoace sugestia unei lumi intrate în legendă, care creează condiția păstrării adevăratelor valori, nealterate de superficialitatea contemporanilor: „*Dar lăsați măcar strămoșii ca să doarmă-n colb de cronici; / Din trecutul de mărire v-ar privi cel mult ironici.*” (O.I, 151). Astfel, pe fondul opoziției între fenomenal și esențial, atitudinea lirică în limbajul ironic, în condiția unei receptări (ne)corespunzătoare, este de respingere a superficialului, a lipsei profunzimii intelectuale: „*Aticismul limbii tale o să-l pună la cântari, / Colbul ridicat din carte-ți l-o sufla din ochelari / Și te-o strânge-n două șiruri, așezându-te la coadă, / În vro notă prizărită sub o pagină neroadă.*” (O.I, 134).

În structura poetică „*colbul școlii*”, semnul poetic *colb* semnifică, noțional, un spațiu în care ființa umană, tensionată de întrebări cu privire la înțelegerea lumii în esența sa, nu are acces la sensurile de profunzime. Rămânerea în doar spațiul lecturilor sterile limitează cunoașterea autentică și, în aceeași măsură, nu poate provoca creativitatea poetică: „*În zădar în colbul școlii, / Prin autori mâncați de molii, / Cauți urma frumuseții / Și îndemnurile vieții,*” (O.IV, 541); „*Săcaut eu viața, / Lumina frumuseții, puterea și dulceața / În petece de gânduri, în greul colb al școlii, / În literele strâmbe și-n urmele de molii?*” (O.IV, 539); „*Suntem ca flori pripite, citim în colbul școlii / Pe cărți cu file unse, ce roase sunt de molii.*” (O.IV, 288). Astfel că, înțelegerea și asumarea funcției ontologice a poeziei stă în capacitatea ființei poetice de a citi limbajul lumii, prin deschiderea spre ființa lumii: „*Dar oricâte ar scrie și oricâte ar spune... / Câmpii, pădure, lanuri fac asta de minune, / O fac cu mult mai bine decât o spui în vers.*” (O.IV, 288).

Note:

1. G. Călinescu, *Opera lui Mihai Eminescu*, vol. II, Editura Hyperion, Chișinău, 1993, p. 206-207.
2. Dumitru Irimia, *Limbajul poetic eminescian*, Editura „Junimea”, Iași, 1979, p. 406-407.

Lăcrămioara Elena GRIGORAS

O POSTUMĂ EMINESCIANĂ

Poezia „Philosophia copilei” este o postumă eminesciană ce se face remarcată prin complexitatea structurii prozodice și prin expresivitatea rimelor:

I.	Glasul plăcerii dulce iubit
II.	Cheamă gândirea pe a mea frunte,
III.	Ce zboară tainic ca și o luntre
IV.	În oceanu-i nemărginit.
V.	Stelele toate angeli îi par,
VI.	Angeli cu aripi strălucitoare,
VII.	A căror inimi tremurătoare
VIII.	Candele d-aur nouă mi-apar.
IX.	Falnică pare legea Creării,
X.	Lumi ce de focuri în lumi înot,
XI.	Candeli aprinse lui Zebaot,
XII.	Ce ard topirei și renvierii.
XIII.	Dar mai puternic, mai nalt, mai dulce
XIV.	Îi pare legea de a iubi,
XV.	Fără ea nu e de a trăi,
XVI.	Fără ea omul ca stins se duce.
XVII.	De-aceea nu voi ca eu să fiu:
XVIII.	Pală idee-a Dumnezeirei,
XIX.	Șotă copilă a nesimțirei,
XX.	Foc mort ce pare a arde viu.
XXI.	Ci voi să-mi caut pe-ntinsa lume
XXII.	O frunte albă să o desmierd
XXIII.	Și-n ea gândirea mea să o pierd,
XXIV.	Cum pierde – un êco pribeagul nume.
XXV.	Să-ncunun capul iubit
XXVI.	Cu vise d-aur în rai țesute,
XXVII.	Până ce ginii necunoscute
XXVIII.	Mi-ar rupe lanțul de-a fi trăit.

Încă din prima strofă se poate descoperi tema poeziei, iubirea, sub forma visului unei copile. Aici iubirea este o năzuință, o tânjire și o proiectare a sinelui în viitor, în speranța găsirii sufletului pereche. Juna al cărei glas dă viață poeziei este în căutarea acelei stări înălțătoare care îi va da sensul vieții.

Iubirea este o stare divină, dulce, nouă. Această idee este sugerată de coriambul ce apare de trei ori, în primul vers („dulce iubit”), apoi în versul al cincilea („angeli îi par”) și în versul cu numărul opt („nouă mi-apar”), generând coerență atât la nivel formal cât și la cel al conținutului.

În prima strofă apare o corespondență interesantă a celulelor ritmice din versurile II, III și IV. „Pe a mea frunte”, „ca și o luntre” și „în oceanu-i” sunt celule cu aceeași structură ritmică, mesomacrul. Fruntea, simbolul gândirii, este comparată prin acest subtil procedeu cu oceanul în care se leagănă o luntre. Visul de iubire se extinde în acest fel la infinit, cuprinzând atât lumea interioară, a ființei umane, cât

și pe cea exterioară, a universului întreg. În aceeași strofă, structura identică a cuvintelor „plăcerii”, „gândirea” și „ce zboară” creează sugestia unei relații de cauzalitate între zborul gândului și starea sufletească a copilei, plăcerea de a visa. Cuvintele „glasul”, „cheamă” și „tainic” au structura troheului. Cele trei cuvinte, situate în versuri diferite, dar apropiate prin structura lor, creează o imagine auditivă. Chemarea tainică a iubirii se face auzită și resimțită, se insinuează, este imposibil de evitat.

În a doua strofă se face remarcă versul al șaptelea, în care mesomacrul apare de două ori, creând o muzicalitate cu totul specială: „A căror inimi tremurătoare”. Ritmul inimii, cântecul bățăilor ei trădează neliniștea și nerăbdarea. De altfel, întreaga strofă dă naștere unei superbe imagini ce ia proporții cosmice: „Stelele toate angeli îi par,/ Angeli cu aripi strălucitoare,/ A căror inimi tremurătoare/ Candele d-aur nouă ni-apar”. Iubirea este sfântă și infinită, transcende spațiul, timpul. Ordinea mărunță a lumii.

În a treia strofă se regăsește o nouă definiție a iubirii, văzută de această dată ca un foc atotcuprinzător și purificator: „Falnică pare legea Creării,/ Lumi ce de focuri în lumi înot/ Candeli aprinse lui Zebaot,/ Ce ard topirei și renvierii”. Amfimacrul este dat în această strofă de cuvintele „aprinse” și „topirei”, care au nu doar același conținut semantic, ci și aceeași structură ritmică identică.

A trăi înseamnă a iubi. Fără iubire nu există viață, așadar omul nu se poate regăsi pe el însuși decât iubind. Acest fapt decurge din legea firească a lumii. Echivalența dintre iubire și viață este sugerată de structura prozodică a cuvintelor „de a iubi” și „de a trăi” din strofa a patra. Amândouă cuvintele au ca structură peonul.

Spondeul din strofa următoare este dat de cele două cuvinte cu valoare simbolică: „foc mort”, o definiție a ființei umane lipsite de dragoste, care nu poate arde, nu se poate purifica, nu se transformă și nu evoluează. „Să-mi caut”, „o frunte”, „gândirea” și „pribeagul” au la nivel prozodic structura amfimacrului. Căutarea copilei are ca scop aflarea dragostei, simbolizată de fruntea albă, senină, aducătoare de liniște a iubitului. Cuvintele „gândirea” și „fruntea” au apărut și în prima strofă, iar reluarea lor, într-o altă structură, înseamnă o revenire și o întărire a ideii de început a poeziei.

Prezența repetată a amfimacrului în ultima strofă atrage atenția asupra unei inedite încercări de definiție a viselor. Visul este o țesere, o structură ce se naște ca urmare a trudei și a răbdării. Această imagine amintește de alt vers eminescian, în care așteptarea este sugerată de imaginea țeserii unei iluzorii pânze cosmice: „își petrece luna acul”. Această imagine face din copila eminesciană o Penelopă care își așteaptă în taină împlinirea destinului alături de cel iubit ce stă să vină. Cei doi peoni: „unui iubit”, „de-a fi trăit”, din această ultimă strofă reiau idea unei îngemănări a iubirii cu viața.

Rima cunoaște în această creație eminesciană o formulă complexă, predominantă fiind forma îmbrățișată. De asemenea, se alternează rima feminină cu cea masculină și rima rară: „Creării”, „înot”, „Zebaot”, „renvierii”.

Ion N. OPREA

In memoriam

A trecut în Eternitate și Doamna

„Adevărul de seară”, acum cîtva timp a readus în casele noastre chipul tot tânăr al Doamnei Natalia Dănăilă, cu proiectele ei din lumea teatrului. M-am bucurat, pentru că de mult nu mai știam despre ea. Am rămas în așteptarea succeselor sale anunțate de ziar, că era o mare luptătoare...

Zilele acestea presa ieșeană ne-a lăsat interziși, anunțându-ne moartea în ziua de 24 august 2010 a Nataliei Dănăilă, marea Doamnă a Teatrului ieșean, veste care ne-a înmărmurit, azvârlindu-ne în negrul de neimaginat. Profesoară de teatru, stimată și apreciată la Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași, regizor și fostă directoare la Teatrul „Luceafărul” din 1970 până în 1989, cu ani în urmă, mult timp secretar literar al acestuia. De numele ei se leagă revoluționarea scenei naționale în domeniu. Ea, Natalia Dănăilă, în arta popușăritului a făcut să dispară paravanul dintre mânuitor și spectator, făcînd un totul dintre actorul mânuitor al păpușii, combinarea animației cu pantomima, muzica și dansul, aducînd spectacolul la vedere, direct pe scenă sau în mijlocul publicului, făcîndu-l accesibil nu numai preșcolarilor ci și maturilor.

De numele celei plecate se păstrează și realizarea, în mare măsură, însăși a noii clădiri a Teatrului pentru Copii și Tineret, ea fiind unul din oamenii care, în condițiile grele din anii 1985 – 1987, a militat cu tenacitate și succes pentru edificarea clădirii actuale, o bijuterie arhitectonică – actualul Teatru „Luceafărul”.

În 1990, împreună cu Sergiu Tudose, au inițiat și finalizat reînființarea Facultății de Teatru de la Iași, desființată în 1953, unde a predat până anul trecut, participînd la formarea multor promoții de păpușari de succes.

Dar pentru mine, ca bârlădean, plecarea Doamnei Natalia Dănăilă, are și alte conotații, de care publicul din Iași, dar mai ales cel din Bârlad, trebuie să știe. Natalia Dănăilă a fost și a rămas și o mare ziaristă și scriitoare, cu urcușuri care au plecat de la Bârlad, orașul care i-a fost leagănul copilăriei și a primei sale tinereți, mereu proaspte.

Eram șeful secției de cultură și artă a ziarului „Steagul roșu” Bârlad, când, prin anii 1956-1958,

Natalia Dănăilă - Lulușa, cum aveam să o dezmierdăm noi, când am cunoscut-o mai bine – împreună cu alte studente, Viorica Porumb și Rica Baicu, sosite vara în practică, au fost repartizate să se perfecționeze în sectorul gazetăresc de care răspundeam. A fost o colaborare fructuoasă, apreciată și notată cu calificativ maxim de către redactorul nostru șef de atunci Anatol Lupșa, cu care, mai târziu, la Iași, Lulușa a lucrat spornic, ajutată și de acesta, devenit un coordonator în domeniul culturii și artei pe întreaga regiune Iași, plecat și dînsul de mult timp la cele veșnice.

Proaspăta noastră colegă era și o sportivă de performanță, care ne-a stimulat multora tonusul succeselor pe terenul întrecerilor.

După o ceremonie de reculegere, desfășurată la biserica „Sf. Lazăr” de lîngă Teatrul „Luceafărul”, în ziua de 27 august 2010, condusă de către rude, numeroși prieteni, cunoscuți și oamenii de teatru, din alte compartimente ale culturii și artei, corpul neînsuflit al Nataliei Dănăilă - Lulușa noastră – autoarea a ceea ce a rămas *Magia Lumii de spectacol* – își are odihna la Cimitirul „Sf. Vasile” din Iași.

Ca cel care îi păstrez amintirea bârlădencei noastre, cred că harnica și mereu inventiva Lulușa noastră de la Bârlad, în tovărășia îngerilor și a celor anterior ajunși Acolo, a și început să lucreze la spectacolul de un fel deosebit al Eternității depline. Totdeauna ea a fost și a rămas animată de nou, de inedit. „Spectacolul Lumii” la „Sfintul Vasile” continuă, în regia permanentă a Nataliei-Lulușa Dănăilă din Bârlad. Numele ei rămâne înscris, spre veșnică aducere aminte, nu numai pe Crucea mormântului, pe demersurile administrative, pe opera literară, în publicistica zilnică - la „Steagul roșu”, „Flacăra Iașului”, „Monitorul” și „Ziarul de Iași”, dar și la ziarul de uzină „Nicolina”, unde a fost redactor șef prin anii 1960-1962 - , dar și în inimile noastre atît de îndoliate ale celor care am apreciat-o și respectat-o.

Dumnezeu să o ierte de păcatele vieții și să o odihnească în liniște și pace!

Dumitru NEDELEA**CONSTANTIN C. GIURESCU – Fata cu stafiile**

Cu ocazia unei vizite la Ploiești, prof. acad. Constantin C. Giurescu oferă un volum de amintiri Muzeului ceasului într-un cadru festiv. Volumul de amintiri cuprinde texte din viața sa, printre care și o întâmplare cu stafii ce merită să fie cunoscută.

Autorul povestește:

„În vara anului 1926 ne-am dus cu soția mea la Vladomira, treizeci de kilometri nord-est de Iași, pe Prut, unde soacra avea prin moștenire de la tatăl ei, Ioan Cicei, transilvănean din Săcele, un bun agricol, constând din teren arabil, fâneată și pădure. Nu exista încă o casă de locuit, un conac pe acest drum, așa încât ne-am instalat provizoriu într-o casă nelocuită din sat, despre care sătenii ne-au informat, cu teamă, că e bântuită de stafii, și că nu e bine să stăm acolo. Am răs și ne-am instalat, având grijă să pun revolverul, un Browning cu șase focuri, pe un scaun lângă capul patului. Am baricadat în același timp ușa cu bagajele noastre; cele două ferestre ale camerei aveau gratii. Nu era încă miezul nopții, când ne-au trezit din somn trei ciocănituri

care se repetau la foarte scurt interval. Am pus mâna pe revolver și țintind fereastra, am strigat „Cine e?”. Niciun răspuns. Ciocăniturile continuau. Am strigat și a doua oară, adăugând: „Răspunde, sau trag!”. Iarăși niciun răspuns, ciocăniturile ritmice continuând. M-am uitat cu atenție în dreptul ferestrelor, nu era nimic, totuși zgomotele veneau din acea direcție. După a treia somație, am apăsător pe trăgaci; deși despiedicat, revolverul însă n-a luat foc, în mod neexplicabil. Nu ne-a rămas altceva de făcut decât după un răstimp de așteptare, să ne continuăm somnul. Am verificat a doua zi dimineață casa, nu era niciun lemn desprins de care să-l fi putut bate vântul provocând ciocănituri repetate. N-am găsit nicio altă pricină a zgomotelor.

Am relatat în mod exact faptele, fără să le pot explica. Nu cred în stafii, nici în strigoi sau vârcolaci, totuși am sentimentul că există fapte sau fenomene care scapă înțelegerii noastre, cel puțin deocamdată.”

Text preluat din cartea „Amintiri” de Constantin C. Giurescu, pp. 161-162.

Maria – Mihaela ALEXA**Iubire strâmbă**

Am vrut să mă ascund în umbra pașilor tăi;
Gleznele-ți râdeau de iubirea mea strâmbă...
Nu credeam că soarele-mi va ucide ultima speranță.

Sufăr după roua buzelor tale;
Nările caută parfumul pierdut printre stele,
Spuma ce născu pe - Afrodită
Spală amintirea scrisă-n nisipul melancolic.

Rătăcesc prin visul trecut de iubire;
Suflet pustiu, inimă spartă-n cristale infime -
Stau în genunchi și mâinile oarbe
Vor să te re-creeze -
Caută calea spre tine.

Versuri la căderea serii

Mi-a amorțit inima
Într-un spasm de iubire;
Ochii se-ntorc și te cată-n neștire;

Mi-a amorțit gândul
Pe o floare de iris;
Șoapta-mi te strigă îi limba lui Isis.

Mi-a amorțit mâna
Căutându-te-n fapte;
Doamne, ce trist e și cât e de noapte!

Ți-aud pașii rari
Călcând prin celule
Și sufletul meu cuprins e de tine.

Ultima oră

Dinspre apus fulgeră cu vise,
Trăsnete sparg amintirile pierdute
Tună cu secunde grele prin oase
Ce se topesc în dureri insuportabile.

Ropot de ore în geam se repede,
Sfâșie veșmântul aspru al timpului;
Oră cu oră se scurge în canalul neantului
Și mă pierd într-o lume fără repere.

Au crescut cotele orelor lumii...
Pășim printre minute atenți
Cu pași confuzi.

Oră cu oră se duce-n trecut,
Ploaia a stat. Aș vrea să rețin
De pe frunza bătută de vânt
Ultima clipă ce alunecă lin.

Inundații

Extatic cânt în jocul trist al valurilor spumegând
Torrent de mâl și miros umed în albiile albe-alunecând
Cu vuiet greu de trunchi bătrân luat cu pietre și pământ.

Și tot ce-a fost stabil prin timpuri
Pietriș, pământ, păduri, luceferi,
Puhoaiie-au rupt, născând noi țărături
Și-n mai neroditoare câmpuri.

Trupuri înfrânte - hoituri mirosindec
A carne putredă, nămoluri ude,
Și pietre – craniile albe, o pătură, un capăt de la pat.

Vasile FETESCU

Al. Mânăstireanu - Călător...prin vârtoarea vremii (vol. III)

Am recitat cartea profesorului Al. Mânăstireanu - *Călător...prin vârtoarea vremii* (vol. III) pe care am parcurs-o cu un spor de plăcere și interes, în intenția de a-i face prezentarea pentru revista *Academia Bârlădeană*. Acum, la a doua lectură, cartea și-a dezvăluit întreaga-i personalitate, cinstindu-și autorul. Textul *curge lin*, evocator, într-un limbaj curat, limpede ca apa izvorului de munte, plăcut și ademenitor. După ce ai parcurs și ultima pagină, trăiești plăcuta senzație pe care o încerci după ce ți-ai potolit setea cu un pahar de apă răcoritoare.

Despre cărțile scriitorului nonagenar Al. Mânăstireanu este greu să scrii, pentru că oricât de cuprinzător și de sintetic ai fi, nu reușești să concentrezi, în spațiul restrâns al unei pagini de revistă, plenitudinea unei vieți ce se întinde pe aproape un veac, trăită efervescent și arzător.

Volumul al III-lea al *călătoriei* asemenea precedentelor pe care de fapt le continuă, se înscrie în general în genul de literatură memorialistică, în care se îmbină însemnările zilnice de jurnal cu stilul epistolar și eseistic.

Al. Mânăstireanu este totodată și un neobosit publicist, fiind prezent, număr de număr, în paginile *Academiei Bârlădene* cu recenzii, portretizări, eseuri, opinii. Aria de răspândire a scrierilor domniei sale cuprinde și alte publicații: *Pagini Medicale Bârlădene*, *Elanul*, *Baadul literar*.

Un spațiu însemnat în economia volumului la care facem referire îl ocupă corespondența autorului cu prietenii, cu foștii colegi de *Normală*, cu priponesteni, cu foști elevi, cu personalități literare, jurnaliști etc. Scrie extins, cu miez, și cu toate ingredientele unei misive pentru ca aceasta să devină produs literar.

Viața de familie, preocupările gospodărești și cele pentru înfrumusețarea ambientului în care trăiește sunt frecvent prezentate în paginile jurnalului fragmentar-cum îl numește însuși autorul. „*În spatele casei, un adevărat covor verde crud al corolelor lăcrămioarelor mele din care scot capul spre lumină nenumărate flori albe cu un parfum aparte, răspândit mai departe de adierea leneșă a vântului... va trebui curând să-mi fac timp să le culeg pentru a face o bucurie deosebită cunoștințelor mele feminine. Ce poate fi mai frumos decât un buchet de 51 de lăcrămioare!*” Buchetul de lăcrămioare de pe coperta a IV-a este încă un argument că florile sunt nelipsite din frumosul vieții și sufletului autorului.

Convingătoare și deloc surprinzătoare este mărturisirea de devotament față de profesia de educator a distinsului profesor Al. Mânăstireanu, mărturisire pe care o face într-o scrisoare adresată consăteanului domniei sale, Roman Scumpu, și din care am reținut: „...*așa suntem noi, dascălii. Trăim din amintiri și din dragostea pe care ne-o poartă foștii noștri elevi-drept recunoștință pentru că i-am format ca oameni...*” (p. 220)

Și într-o altă scrisoare adresată aceluiași consătean, neobositul *Călător...* își exprimă prețuirea sa față de învățători: „...*pe întreg parcursul vieții profesionale nu m-am simțit decât un modest învățător care, primind lumina cărții, a pornit s-o răspândească mai departe celor care aveau nevoie de această lumină. A fi învățător a fost cel mai ardent vis al meu... Faptul că ulterior am ajuns profesor n-a fost decât un fericit accident care a dus la împlinirea mea ca om și mai ales ca dascăl!*” (p. 169)

Numai o activitate didactică de calitate și dăruită îți dă măsura valorii profesionale și satisfacția lucrului bine făcut.

„... *prin scrisul meu am continuat munca de la catedră pe care am reușit s-o transform într-un altar în cultivarea limbii și literaturii române. Dacă m-aș mai naște o dată, tot educator mi-aș dori să fiu pentru împlinirea ființei mele de om trecător pe acest pământ!*” (p. 48)

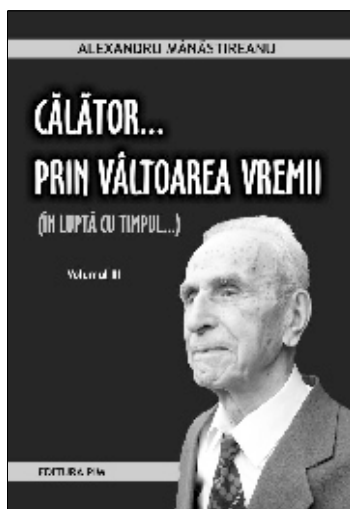
Optimismul viguros și statornic aureolează personalitatea nonagenarului **cetățean de onoare** al Bârladului. „... *cred în viață și mi-e drag să trăiesc fiindcă am pentru ce să trăiesc și mai ales pentru cine să trăiesc!*” – afirmă cu franchețe domnia sa. (p. 198)

Motivele acestei bucurii a vieții? Fericirea de a avea un copil iubitor, grijuliu și devotat, de a avea nepoți și strănepoți care își adoră bunicul, de a avea prieteni adevărați și de a trăi într-o comunitate în care este respectat și prețuit. „*Astăzi Mariana (fiica trăitoare în Franța n.n.) mi-a mărturisit că special a rămas până la sfârșitul lui august la Bârlad ca să-mi sărbătorească onomastica... Poți să nu te simți mulțumit, fericit și mândru că ai un asemenea copil? Pentru mine e suprema satisfacție, suprema împlinire a vieții mele.*” (p. 38)

Al. Mânăstireanu este iubitor al naturii ale cărei frumuseți le descrie cu har de scriitor. „*Ieri a nins liniștit îmbrăcând totul cu un alb imaculat ... E o mare de frumusețe albă ce purifică tabloul general al naturii ... Eu, în colțul meu liniștit, mă mulțumesc cu rolul de privitor, de admirator al acestor dantelării de alb-alb cu adevărat. Din cauza cernerii zăpezii, atmosfera pare cuprinsă de o încețoșare care nu predisune la tristețe, ci mai curând dă senzația de adevărată revigorare, de speranță, de optimism... Ce frumos e să stai în casă la o temperatură constantă și să admiri feeria iernii!*” (p. 164-165)

Bine gândit, magistral spus!

Dragostea față de vatra natală Priponești pe care o evocă frecvent în vibrante cuvinte, atât ca așezare umană cât și ca loc al copilăriei este deseori exprimată în paginile celor trei volume. Ca prieten și cititor îi împărtășesc durerea pe care o trăiește față de starea actuală a satului, și pe care o deplânge. „*Un mare număr de case nu mai sunt locuite de urmașii celor de odinioară, care au luat drumul orașului, după un trai mai bun. În casele cu mulți copii din trecut nu mai este nimeni. În locul tumultului celor trăitori atunci,*

acum se observă părăsirea, paragina, ruina, tristețea, singurătatea locurilor, mai ales în timpul nopții, când doar bufnițele mai dau semne viabile cu sinistre presimțiri. Încă un argument în plus care demască și mai acuzator comunismul care a depopulat satul românesc tradițional de acel element denumit generic **talpa țării.**”

Nu a fost pentru nimeni o surpriză apariția în peisajul editorial bârlădean al celui de al treilea volum al *Călătorului* Al. Mânăstireanu. Prietenii, cunoscuții, admiratorii, foștii colegi de breaslă, foștii elevi știau că neastâmpărul creației nu-l va părăsi pe temerarul *Călător*. Personal, sunt convins că și de acum încolo efervescența gândirii și pasiunea scrisului îl vor însoți.

Cele trei volume se constituie într-un îndreptar, într-o carte de învățătură pentru viață, pentru muncă, pentru familie, pentru cetățenia activă. Referirile pertinente la aspectele economice și politice, la evenimentele naționale și internaționale demonstrează informarea *la zi* a omului, profesorului și scriitorului Al. Mânăstireanu, care nu ezită să-și exprime direct și hotărât propriile opinii. Condamna vehement strâmbătățile legislative și labilitatea justiției, care se armonizează cu haosul economic, cu incompetența și rapacitatea multora dintre cei aflați în forurile înalte de conducere.

Prin temele majore și variate abordate, prin multitudinea informațiilor pe care le înmănușează, prin opiniile înțelepte și realiste pe care le dezvoltă, volumul *Călător... prin vâltoarea vremii* se transformă într-o carte de pedagogie a vieții, cu ample referiri la pedagogia profesională, recte a învățării și educației școlare, la pedagogia familiei, la pedagogia socială și a muncii.

Pe toată întinderea ei, apreciabilă în opinia noastră, cartea *Călător... prin vâltoarea vremii* este ca o spovedanie liturgică, o rugă de mulțumire adresată divinității pentru longevitate, pentru darul creației, pentru înconjurul natural, cultural și social pe care i l-a dăruit.

Viața l-a îndrăgît pe Al. Mânăstireanu și-i adaugă, cu generozitate, ani ființiali în vistieria vârstei. Nonagenarul, la rândul său, prețuiește viața, o respectă și o iubește. Cu bunele și relele ei... *“viața merită să fie trăită și trebuie trăită pentru că este supremul dar de care trebuie să ne bucurăm”*. (p.40)

Cartea apare într-o ținută grafică ireproșabilă iar buchetul de lăcrămioare de pe ultima copertă - simbol al primăverii naturii și al purității vieții - adaugă un plus de prospețime și candoare conținutului volumului pe care îl străjuiește.

Ion N. OPREA

CĂLĂTOR CĂTRE O SUTĂ DE ANI

Există părerea, nu a multora, că nu poți fi creator de producție literar-artistică decît pînă la vreo 50 de ani. În consecință, după împlinirea acestor ani, trebuie să-ți iei adio de la îndrăzneala de a cere să fii primit în uniunile de creație, inclusiv în Uniunea Scriitorilor, chiar dacă ai publicat trei cărți, norma necesară ca să promovezi cererea. Împotriva unei asemenea teze, susținute de un cotidian la Iași, de altfel o publicație față de care am și destule aprecieri pozitive, m-am ridicat scriind în revista *Elanul* de la Giurcani nr. 90/2009 : «Pornit la drum, să realizeze cel de-al treilea volum din «Călător prin vâltoarea vremii» profesorul Alexandru Mânăstireanu – la cei peste 90 de ani ai săi- ar putea să pună în încurcătură, prin longevitate, hărnicie, talent și îndrăzneală, pe domnii de la U.S.R.Iași. Ce m-aș bucura să se întîmple așa!», încheiam malițios provocarea.,

Timpul a trecut și consăteanul meu, profesorul Alexandru Mânăstireanu, în luptă cu timpul, la cei 95 de ani ai săi – să ne trăiască – iată, ne-a dat și volumul așteptat. O continuare a cronicii vieții sale și a timpului nostru, plină de neprevăzut. Citind-o, cartea ne fascinează. Are de toate. De la povestirea vieții sale din ultimii ani, la comentarii literare la cărțile citite, concertele sau spectacolele folclorice vizionate, păreri despre viața social-politică, referiri la fenomenele naturii, cum le merg florilor din grădină în așteptarea Marianeii, fiica sa, dorită să ajungă acasă în vacanța din fiecare august a anului în ființă. Și nu numai !

Scrișul său mă bucură mult. Pentru că el mi-a înlesnit susținerea și confirmarea și a altei credințe. Că la 90 de ani trecuți, poți să ai cărți cu care nu numai să bați și să ceri să intri celor care păzesc poarta U.S.R., dar să vii cu mult mai puternice mărturii de viață decît cele ale unora de vîrste tinere care îmbătrînesc repede încă de la naștere, dar au pătruns în “panteonul” inaccesibililor, prin relații, cu o broșurică-două în mînă. Alexandru Mânăstireanu, ca și alții de vîrsta lui – și l-aș aminti aici pe un alt prieten al meu Ioan Costache Enache care și-a încheiat de-acum Călătoria, Dumnezeu să-I ierte – dar și pe alții care la aceeași venerabilă etate scriu și citesc, publică lună de lună, probînd că li-i mintea acasă. Nu plecată în vacanță, aflată într-un «permanent repaus » (vezi *Ziarul de Iași*, pagina de opinii, 6 iulie 2010), care fiziologic vorbind, nici celor bolnavi cronic nu le face cinste, deși calificativul aparține unui prea tînăr universitar ieșean, jignidu-și prin el și pe proprii părinți sau bunici, nemai socotindu-ne pe noi îndrăzneții că ne menținem în viață.

Nu, acești vîrstnici, dacă nu mai mult decît mulți dintre tineri, știu să stea și să rămînă conștient și conștiincioși la masa de scris, dăruindu-ne opere.Vă mulțumesc domnule profesor Alexandru Mânăstireanu pentru că prin harul, cutezanța și hărnicia dumneavoastră mi-ați confirmat așteptările. Acum am răbdarea și siguranța că cel de-al IV-lea volum al memoriilor dvs. , *Călătorul către suta de ani*, va sosi la vreme pe noptierele noastre. Și va fi o nouă lansare de carte de la care, de data aceea nu va lipsi nici I.N.O. nici Vasile Fetescu, amicii dvs. Vom fi împreună !

Atenție, nu uitați pînă atunci de îngrijirea și a florilor din grădină. La anul 2011, -și în viitor - s-ar putea ca Mariana să vă aducă acasă și nepoții, și strănepoții, dar și străstrănepoții. Să vă umble oleacă prin rafturile cu cărți, cum făceam și noi odată la mai învățații din Priponeștii noștri de Tutova, cînd mergeam în vacanță la părinți sau bunici. Va fi sărbătoare amplificată, maestre,...iarăși în casa de la nr. 14, din strada Aurel Vlaicu, Bârlad. Știu, că în mărinimia care nu vă lipsește, cîte un buchet din florile grădinii domnului profesor Alexandru Mânăstireanu vor fi ale noastre, să le ducem soțiilor noastre de mult Călătore... Dincolo...

AI. MĂNĂSTIREANU

Vânturi și valuri, poeme și pamflete, de Ion Popescu-Sireteanu

Pentru că orice acțiune are un timp al său, în cazul de față a venit vremea să-mi materializez un gând mai vechi și anume acela de a mai cuteza să-mi îndrept privirea asupra volumului *Vânturi și valuri*, primit prin gentilețea deosebită a autorului față de mine.

A trecut ceva vreme de la primirea lui, de la savurarea textelor conținute care, ca întotdeauna, m-au impresionat în mod deosebit și, cum n-am avut alte preocupări, se părea că nu mă voi ocupa de acest volum. După ce, în acest timp, și peste mine au trecut anumite *Vânturi și valuri*, mă opresc asupra volumului cu poeme și pamflete, selectând o parte dintre ele. Mărturisesc sincer că, în primul moment, din cuprins am citit prioritar și selectiv *Mareșalul și Rușinea de la Putna*. Eram sigur că e vorba despre Mareșalul Ion Antonescu, erou între eroii neamului, asemănat cu Mihai Viteazul, care și-a înțeles poporul și a pornit lupta de reîntregire. „El este glasul demnității strămoșești, căzut sub gloanțele plutonului de execuție, la ordinul ocupantului rus, slujit de mării simbriași ai trădării naționale”. Antonescu este marele neîndreptățit al Soartei sale tragice și al Istoriei, care-i va face cândva dreptate, urcându-l în bronzul nemuritor al unor statui ale recunoștinței naționale. Ca fost ostaș, participant la război, apreciez că România îi datorează enorm militarului de geniu care a salvat în două rânduri România. În primul Război Mondial a întocmit planul de rezistență al României în fața trupelor germane, în acel *Triunghi de Foc de la Mărăști, Mărășești și Oituz*, sub directă îndrumare a viitorului mareșal Constantin Prezan, iar în 1940, asumându-și conducerea României, ne-a salvat, în ianuarie 1941 zdrobind rebeliunea legionară. În timpul războiului ne-a condus cu răspundere, evitând ocuparea totală a României de cele două state totalitare, așa cum s-a întâmplat cu alte țări din zonă. Poate vreun conducător de astăzi să afirme că s-ar putea afla pe aceeași treaptă cu fostul conducător al Armatei și al Țării, mai ales dacă ne raportăm la situația extrem de dramatică din acei ani de război?

Omul Antonescu s-a impus prin caracterul său ferm, un om de onoare, corect și cinstit, care nu a intrat în banii statului, cum fac conducătorii de astăzi, care a sancționat drastic pe cei ce au vrut să profite de război, îmbogățindu-se, un tactician și strateg desăvârșit, care a avut curajul să critice planul de atac al Germaniei hitleriste, pentru că planul nu prevedea rezervele ce ar fi trebuit să intervină în situații limită, Hitler bazându-se pe experiența războiului din Vest. Un om asemenea lui apare rar în istorie.

În *Rușinea de la Putna*, la cinci sute de ani de la trecerea în veșnicie a Marelui Voievod Ștefan, s-au adunat români din țară și de peste hotarele de astăzi ale țării, dar

n-au fost lăsați să se închine la mormântul domnului lor, în timp ce foștii comuniști, bine păziți de polițiști și de jandarmi, „au intrat să spurce sfântul locaș, asemenea unor nemernici”. Perfect justificată indignarea autorului și a noastră, a tuturor românilor.

În *Aici*, pădurile cântă și-i blestemă neconținut pe cei care ne-au furat Bucovina „cu morminte și oseminte sfinte”. În *Viermele*, târătorul insignifiant condamnă zborul vulturului spre înălțimi, prefigurând non valoarea, care sfidează insolent elitele neamului. În *Micul păianjen* care se uită să vadă ce i-a mai căzut în plasa întinsă cu meșteșug și cinism, demască voalat tagma acaparatorilor, care devin „burtoși bogați” din acumulări perfide, în dauna noastră, a tuturor.

În *Banul* remarcă faptul că el e stăpânul tuturor, el dă măririi și glorie, că regele și toți miniștrii i se închină și-l recunosc de stăpân, el e începutul și sfârșitul, dar autorul conchide: „cel care a devenit puternic numai prin bani va fi totdeauna sărac și că înțeleptul sărac e mai bogat decât bogatul dement.”

În *Râurile* spune că ele au soarta lor ca și copacii, ca și oamenii, ca munții și pădurile, că sunt uneori iuți și involburate ca și firele omenești. De râuri se leagă viața noastră urzită în freamătul codrului și că râurile sunt sângele pământului și căile noastre cele dintâi.

În *Pe drumurile lumii* afirmă: să nu lingi blide străine și să nu te târăști; Dumnezeu ți-a dat două picioare, să poți merge drept. Subliniază demnitatea umană, prioritară pentru omul care are respectul față de sine.

În *De s-ar afla cineva* scrie: „Mamă ca a mea nu poate să mai fie, într-atât de caldă și frumoasă și că nu poate să fie țara altuia mai frumoasă ca țara în care eu am văzut cel dintâi răsărit de soare. De aceea durerile ei sunt durerile mele și de aceea bucuriile ei sunt bucuriile mele. *Mamă și țară sunt cuvintele înscrise în inima mea*, iar cuvintele mele sunt alcătuirii de foc și răcoare, făcute să poată arde și să poată mângâia”.

În *Vânturi și valuri* conchide: „Nu știu dacă prin cântec se vor potoli țăriile dezlănțuite, dar eu cânt să pot birui în această înclăștare cu vânturile și cu valurile care mă copleșesc și vor să mă supună”. E datoria de onoare a scriitorului militant de a lupta cu vânturile și valurile istoriei.

În *Tata nu mi-a spus* citează: „Tata nu mi-a spus niciodată că i-i patria dragă, că fără ea nu poate trăi, dar m-a rugat ca, la o adică, să-l așezăm lângă mama. Tata nu mi-a spus niciodată că i-i patria dragă și nici că nu știa cum să spună astfel de cuvinte. Lua în mână țărână de pe ogor și o frământa lin și ne spunea că nu-i nicăieri pământ așa de mănos”. Sublimă lecție de patriotism, în cât mai

simple și convingătoare cuvinte. În acest caz, orice sforărie patriotardă pălește fără drept de apel.

În *Doamne*, ca patriot român luminat, zice: „Cu plecăciune, rogu-mă Ție să-mi spui când se vor pocăi tâlharii din Soare Răsare și când îi vei pedepsi pentru fărădelegile lor împotriva poporului meu...că ne-au rupt moșia părintească, au semănat bejenie și moarte pretutindeni...ne-au robit părinții și frații și bunicii, ducându-i în Siberii înghețate, pardosind cu trupurile lor întinderile cele nemărginite...”. E clară atitudinea de cetățean patriot a scriitorului.

Aceeași rugămintă am adresat-o și noi, cu speranța în Dreptatea divină și a Istoriei noastre milenare.

În *Satul* elogiază satul românesc în general, satul bucovinean în special, satul pur cu oameni care „mi-au spus păsul inimii lor, alături de ei m-am închinat sfios la mormintele de la Siret, Rădăuți și Putna și mi-au vorbit despre locul sfânt pe care ei îl numesc *acasă*, întărind ideea că veșnicia s-a născut la sat și că, lângă mormintele părinților săi, cel bun a devenit și mai bun”.

În *S-a îmblânzit balaurul* „tâlhăru din neam în neam s-a întins peste pământuri care nu erau ale lui, a supus și a scos din istorie popoare mici și vrednice, furându-le limba și numele.” Ne avertizează, cerându-ne să fim vigilenți că el (balaurul) așteaptă cu viclenie să-și refacă puterile.

În *Hoții de aur*, demască pe profitorii străini, dar și pe politicienii români vânduți străinilor, care s-au legat să fure aurul munților noștri și să arunce otravă (cianuri) în pământuri și izvoare. E cel mai clar îndemn la lupta pentru păstrarea intactă a patrimoniului nostru național.

În *Monstrul*, autorul acuză marele frate de la Răsărit direct, categoric, fără drept de replică: „Ne-ai luat bucuriile dimineții și ne-ai dat în schimb lanțul și cnutul, graiul ni l-ai luat și mâinile ni le-ai pus să trudească pentru tine, dar n-ai putut rupe de inima noastră dorul de lumină și focul cuvântului și nimeni nu te-a cântat din inimă și nimeni nu te-a slăvit cu slava curată...Ce vei spune când istoria te va lovi și când cei ce te slujesc astăzi se vor porni împotriva ta, balaur bezmetic?... Duhoarea ta, care astăzi otrăvește pâinea și vinul, se va scurge în puțul

uitării.” Text scris în 1980, când funcționa teribila cenzură, nu numai a scrisului, ci și a gândurilor.

În *Degeaba* afirmă răspicat: „Moldova e una singură și pe toată întinderea ei domnește, cu drepturi vechi și depline, Limba Română. Degeaba vine câte cineva să ne spună că rușii ne sunt prieteni și că din prietenie au furat din România în lungii ani de ocupație. Noi ne putem lăuda cu strămoși iluștri, nu cu vagabonzi ai istoriei, cu migratori purtați de vânturi.” E o îndreptățită mândrie națională în fața celor aduși de vânturile istoriei din pustiul asiatic îndepărtat.

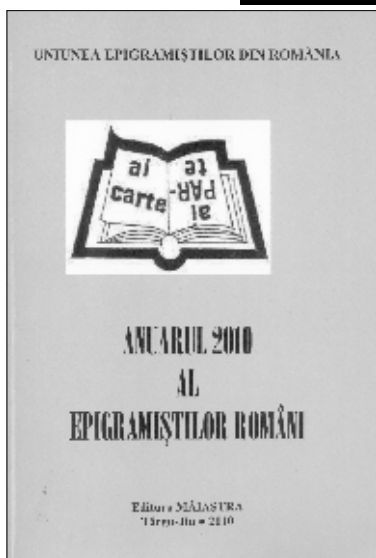
În *La Porțile Orientului*, cu mândrie patriotică pe deplin justificată, scriitorul militant, om al Cetății, scoate în evidență rolul românilor de santinelă a Europei, oprind viitura de neamuri scuiate de marele cazan al Asiei și „ne-ați lăsat pradă comunismului, să cădem pradă lăcomiei rusești și ucrainene, să fim duși în Siberia și în uriașe gulaguri apocaliptice”, și concluzionează lapidar: „Terisismul de astăzi e floare la ureche față de ceea ce am trăit noi în două milenii de istorie, aici la Porțile Orientului”.

În *Țara în pradă*, autorul nu ezită să acuze direct, cu maximă vehemență, situația dezastruoasă în care se află România de astăzi după douăzeci de ani de tranziție, afirmând indignat: „Țara a fost dată în pradă. În fruntea și în sânul unor partide politice sunt numeroși tâlhari notorii, între magistrați și avocați sunt mari tâlhari, pe toate treptele politice sunt stăpâni de vile făcute din mită și cu mită... Hoția și tâlhăria au ajuns instituții de importanță națională... iar celor vizați ca hoți și tâlhari nici nu le pasă de gloata zgomotoasă și cei închiși se plâng că nu pot suporta pușcăria”.

În cele relatate până aici, parcurgând doar o mică parte din poemele și pamfletele inserate în acest volum, cu regretul că spațiul nu-mi permite mai mult, las cititorilor posibilitatea de a descoperi noi și neprețuite valori moral-spirituale, toate expuse de autor într-o limbă română dulce ca un fagure de miere, îmbinând măiestrit o veritabilă poezie în proză, cum rar se întâlnește în vorbirea și scrisul obișnuit.

SEMNAL

Nelu Vasile apare în fața iubitorilor de epigrame cu o carte de excepție: *Anuarul 2010 al epigramaștilor români*, apărută anul acesta la Târgu-Jiu, la Editura Măiastra. Anuarul epigramaștilor este la a treia ediție și cuprinde, în ordine alfabetică, epigramaști români, din Republica Moldova și din Republica Serbia. Sunt menționate și cenaclurile umoriștilor din centrele cu activitate epigramistică. A.B.

La Sibiu ființează de 35 de ani Cenaclul „Nicolae Olahus”. Ștefan-Cornel Rodean, Nicolae Munteanu și Nicolae Mișu au publicat la Editura Adalex, în 2010, monografia Cenaclului. Pe lângă indicele de nume (un adevărat dicționar), volumul cuprinde medalioane ale epigramaștilor sibieni și creații ale acestora, cât și a invitațiilor. A.B.

Simion BOGDĂNESCU

O Sensitivă...

Un cântec firav, dar firesc, în soapte de taină, leagă și dezleagă volumul de versuri „Firul de iederă” (Ed. PIM, Iași, 2009) cu care debutează Eliza Artene. Vrem sau nu vrem, acceptăm sau nu acceptăm, există o lirică specific feminină atât în literatura universală (Sapho, Louise Labé, Marie de France, Sylvia Plath, Cecilia Meireles, Anna Ahmatova, Marina Țvetaeva, Else Lasker Schüller), cât și în literatura noastră românească (Veronica Micle, Elena Farago, Magda Isanos, Gabriela Melinescu, Constanța Buzea, Ana Blandiana etc.). Specificul acestei lirici este concretizat prin tonul de confesiune, mai ales, și prin asumarea senzitivă a existenței ființei umane în timp. Aceste două trăsături se regăsesc și în versurile Elizei, puse și transpuse subtil în metafora *firului de iederă* (deconspirată de autoare în „Cuvînt către cititor” ca expresie a unui sens existențial: „M-am imaginat un fir de iederă care crește, căutînd lumina... iubirii, pentru aceasta trebuind să se înalțe, să se modeleze după zidul sau copacul pe care se află”).

Cînd apare un nou titlu de carte, sîntem obișnuiți să-l asociem imediat cu altele din structura galactică Gutenberg, să facem asemănări și deosebiri, să deslușim simbolurile și sensurile edite sau inedite. Așa că, de data aceasta, nu putem aduna „Fire de iarbă”, vulcanicele versuri ale poetului american Walt Whitman, cu volumul „Fire de tort” al poetului nostru, cam uitat astăzi, George Coșbuc. Pentru că „firul de iederă” urcă dincolo de „romantismul cerebral/controlat” către un expresionism să-l numim oximoronic temperat, cam în felul în care vedea lucrurile T.S. Eliot în poemul „Oamenii găunoși”: „În felul acesta vine sfîrșitul lumii./ În felul acesta vine sfîrșitul lumii/ nu cu un pocnet, ci cu un scîncet.” Și pentru că, poeta își deschide viziunile interioare cu poemul numit „Trecut”, timp senzitiv: „A mai trecut un scîncet/ Scăpat fără voie din suflet de sticlă/ Și seara sfîdează lumina triștilor ochi/ Ce-n licăriri de stele s-au muiat”.

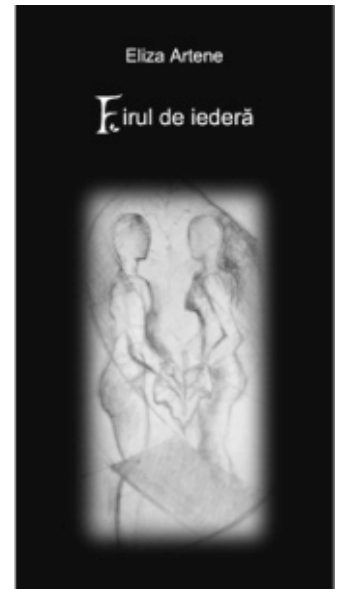
Situarea eului liric în solitudine este o atitudine specific romantică, dar tablourile interioare și exterioare – imagistica lirică – se înscriu în

expresionism. De altfel și sensul ascensional al iederii sugestionează tendința unui **excelsior**, o transcendere iar nu o descenderere: „Copacii goi – țipete vii spre cer./ ferestre plînse, cer debordînd de albastru.” Această revoltă a eului se sublimează, poetic, într-o „răzvrătire” pe măsură. Trăim în neliniște cu dorul după liniște: „Cu ce drept nu mă lași să respir/ Din mireasma somnului dimineții?! Și de ce-mi răpești bucăți/ De tăcere?! Cînd eu vreau să-mi adun/ Toate cioburile de liniște/ Spre-a mă regăsi...”.

Ca la orice debutant (ă) ies în evidență și unele reminiscențe livrești (aici mai ales bacoviene – „E seară și-i decembrie și plouă.../ Copacii goi se zbat cu neputință”, în imaginarul liric, și soresciene în structură – poemul întreg înțeles ca metaforă ca în această micropoezie intitulată „Nimic”: „Peste mine – ziduri reci/ Secunde ce țipă de ger/ muțenie zugrăvită-n priviri/ răbdare întemnițată/ iubire-ngropată de vie./ peceți pe scrisori netrimise./ speranță putrezită;/ și mai ce?! Nimic. Timp pierdut – declarat nul/ Într-un colț de ziar”.

Sufletul feminin, cum observa Mihai Eminescu, are tendința de a substitui gravitatea cu „dulci nimicuri” sau cum dorea Magda Isanos în poezia „Bărbatul” – „Lasă-mă să-l robes/ Visului meu pămîntesc”. Și poeta Eliza Artene trimite iubitului o scrisoare imaginată în care își destăinuie micile dorințe, acelea care, însă, pot alimenta o iubire sinceră, profundă: „Și mai vreau să-ți ciufulesc părul/și tu să te superi.../ și să fie iarăși facerea lumii.../ Cam atât despre noaptea asta./ Aștept un surîs/și să te joci cu frunzele sufletului meu/ Căruia-i e mereu toamnă”.

„Firul de iederă” poate fi și o metaforă pentru evoluția talentului poetic în formare, în ascensiune. Talent poetic sigur care se numește Eliza Artene. Din zbuciumul ei existențial creator, am vrea ca în viitor să se întîmple ceva și mai frumos și mai sublimat sub raport valoric, să se împlinescă destinul pe care acum și-l prefigurează: „cuvintele-mi rămîn ferecate în/inchisori albastre”. O senzitivă asumare a singurătății dintre cuvinte.

Poate...

Poate sunt un fir de iederă...
Ești zidul pe care mă tot ridic...
De iubirea mea cum să scapi?
Te urmează,
îți săcăie gândul,
îți scormonește în suflet,
se-agață de pașii tăi
ca să nu-ți piardă umbra...
Cresc în jurul ființei tale
zvârcolindu-mi tot verdele,
înfrumusețându-ți clipa...
respir verde-amar,
iubirea-mi curge trist
pe umerii tăi,
pe pleoapele tale închise...

***

Sigur că pot zbura
Dar fără el – nu!
Fără el
Visele nu respiră
Fără cuvintele lui
Nu plouă cu iubire...

Fără privirea lui
Sufletul trăiește
Pentru că nu știe
Cum se moare
la comandă.

Ziua de mâine
E mereu goală

Dorul – el mai este viu.
Căutarea, visele,
Așteptarea -
Toate-au dispărut de pe stoc.

Îți intuiesc pașii, umbră iubită,
Mai presimt mâna ta
mângâind spațiul gol
rămas neparcurs...
și glasul tău rostind
...tăcere.

Ion POPESCU-SIRETEANU

File de monografie Părhăuți

Profesorul Mihai Bocancea a publicat, în anul 2001, la Editura Augusta din Timișoara scrierea *Părhăuți. Monografie geografică cu elemente de istorie*, 130 pagini.

Profesorul univ. dr. Adrian Dinu Rachieru, redactorul-șef al Editurii, însoțește cartea de o întâmplare, din care reținem: „Dl. Profesor Bocancea este un intelectual temeinic și destoinic. Ca fiu al așezării, după un popas la arhive, el ne propune o densă monografie a Părhăuților, insistând pe cadrul geografic și textura istorică. Spunem, fără umbra vreunei ezitări, că e o lucrare necesară, blindată științific, în care autorul [...] s-a zidit.”

Satul, foarte vechi, a fost atestat la 1490 într-un document prin care Ștefan cel Mare întărește Episcopiei din Rădăuți un număr de 50 de biserici care i-au fost dăruite de către Alexandru cel Bun. Deducem că atestarea satului poate coborî până la ultimul an al domniei voievodului amintit. Între aceste biserici se află și cea de la *gura Solonețului*, unde acest râu se varsă în Suceava. S-ar părea că așezarea încă nu avea numele purtat mai târziu, anume *Părhăuți*, dar este posibil să se fi dat indicația „la gura Solonețului” spre a se localiza mai bine satul, numit și pe atunci *Părhăuți*.

Cu privire la originea acestui nume, s-au pus în circulație mai multe explicații – ipoteze. Lăsând la o parte sufixul slav *-ăuți*, care corespunde sufixelor românești *-eni* și *-ești*, și care se adaugă la nume de persoane, este clar că trebuie să avem în vedere un nume de persoană *Părh-*, probabil *Părhău*, cu un *h* în locul lui *g*, deci numele ar fi fost *Părgău*, poate *Bărgău*, cu *B-* (inițial) înlocuit cu *P-*. Antroponimul *Bărgău* este cunoscut documentar din anul 1403, când *Bărgău Ștefan* făcea parte din sfatul domnesc al lui Alexandru cel Bun (*Din Tezaurul documentar sucevean*, 1983, p. 27). N. A. Constantinescu, în *Dicționar onomastic românesc*, 196, glosează numele *Bărgan*, *Bărgău* (1644), *Bărghinești* sub numele *Bărga*, iar la p. 452 glosează numele *Părgălie* sub anul 1698, comparat cu apelativul *părgălaș*. Cu siguranță, *Părgălie* derivă de la un nume *Părga* cu suf. *-ălie*. Cât despre numele de familie *Bărgău*, precizăm că acesta are mare frecvență mai ales în Moldova, alături de *Bărgu*, *Bărgan*, *Bărgăoan*, *Bărgăuanu*, dar amintim și numele de familie *Bărhală/Barhală*, *Bărhălescu*, *Barhotă*. În cancelaria Moldovei se putea adăuga un suf. *-ovți/ăuți*, ca în *Averăuți* (*Averești*, azi *Verești*), *Bucurăuți* (*București*). Această explicație, propusă aici de noi, va fi reluată în lucrarea în pregătire *Din toponimia Bucovinei*. Mai precizăm că spre numele *Parhău/Părhău* ne duce numele lui Toader Parhovschi – proprietar al satului în secolul al XIV-lea și al unor urmași ai acestuia din sec. al XV-lea. Suf. *-ovschi* a fost atașat la un nume *Părhu*, *Părhău*.

Mihai Bocancea explică numele *Calmuschi* prin numele lui Ioan *Călmașu* scris *Kamucky* de către un scrib polon; azi și *Calmuțchi*.

În timpul stăpânirii austriece, mulți români au trecut în Moldova, din cauze diferite și mai ales din cauza prinderii tinerilor la oaste cu arcanul, pe câte 6-12 ani.

Între 1777 și 1785 se introduc în Bucovina pecețile

sătești.

În 1905, satul este vizitat de Nicolae Iorga.

Locuitorii erau agricultori. Starea lor era tot mai grea din cauza dărilor. La 1848 se ridică boierescul, apoi a urmat o îmbunătățire a soiurilor de plante și de animale. Calea ferată Dărmănești - Vatra Dornei, cu stație în Părhăuți, s-a realizat în anul 1910, prin aceasta înlesnindu-se unele aspecte ale vieții.

Prezentarea istorică are în vedere și perioada contemporană, cu toate evenimentele. În continuare, sunt prezentate biserica – monument istoric din 1522, ctitorie a boierului Gavril Troțușanu, cel care a organizat uciderea lui Ștefăniță vodă și care, la venirea lui Petru Rareș, este ucis din porunca acestuia.

Biserica din Părhăuți a fost vizitată de mari personalități ale culturii românești, între care S. Fl. Marian, N. Iorga, Leca Morariu, Nic. Grămadă, Vasile Drăguț, Virgil Vătășianu.

Școala este un alt capitol al monografiei, dezvoltat pe larg într-o lucrare aparte.

Ultimul capitol este dedicat toponimiei.

Numele topice sunt românești, cu o excepție: *Hliboca* „adâncata”. Prezentăm câteva: *Groapa Stânei* – o mică depresiune pe dealul Osoi, unde primăvara se instalează câte o stână; *Halăștiul lui Cucu* – eleșteu; *Pe Becu* – locul unde se afla beciul curții boierului Gavril Troțușan; *Staniște* – loc unde *stănișteau* vitele (se odihneau și rumegau); *Surună* – „porțiunea râului Suceava, în dreptul localității Sârghiești unde se practică pescuitul, în special cu undița”.

Cartea se încheie cu câteva legende, cu o listă a eroilor căzuți în primul război mondial, cu un număr de 14 fotografii pe tema evoluției portului popular din localitate și cu o *Bibliografie*.

Școala din Părhăuți

Mihai și Maria Bocancea, distinși slujitori ai învățământului din Părhăuții Sucevei, au avut bunul gând să realizeze o monografie a școlii pe care o slujesc de decenii de-a rândul.

Cartea (220 p.), apărută în condiții excelente, la Ed. G. Tofan din Suceava, vine ca o completare firească a monografiei pe care am prezentat-o mai sus. Se deschide cu o caldă și entuziastă *Prefață* semnată de cunoscutul istoric prof. univ. dr. Mihai Iacobescu, urmată de un *Cuvânt înainte* al prof. Ioan-Dumitru Puiu, inspector școlar.

Autorii și-au propus ca în *Introducere* să refacă, pe scurt, drumul parcurs de școala din Părhăuți de la înființarea ei în 1891, până astăzi, cu toate etapele. Autorii mărturisesc: „Am dorit să prezentăm relatările celor mai de seamă fii ai satului, precum și unele gânduri și amintiri ale acestora, despre școala în care au învățat și satul natal” (p. 14).

Viața școlii din Părhăuți a fost mult stimulată de realizarea liniei ferate Dărmănești – Cacica, având stație în

sat. Mulți tineri s-au specializat în diverse activități specifice câilor ferate. Dar au fost și factori care au împiedecat școala să-și desfășoare activitatea, între aceștia fiind sărăcia, unele fenomene ale naturii: secetă, ploi, boli etc.

Între învățătorii cu îndelungată activitate în acest sat au fost Eudoxiu Cantemir și soția sa Natalia, părinții cărturarului bucovinean Traian Cantemir.

Autorii urmăresc activitatea școlii din localitate de-a lungul anilor, prezentând și evenimentele importante ale satului, dar și unele legi și decizii guvernamentale privitoare la școală. Politizarea școlii este începută după 1945, dar mai ales după 1947. La fel se petrec lucrurile și în activitatea culturală desfășurată în cadrul căminului cultural.

Observăm că, sub îndrumarea învățătorilor și profesorilor, s-au desfășurat numeroase activități cu rol educativ.

O parte însemnată a monografiei cuprinde *Gânduri, amintiri despre școala și satul meu* (p. 155-186). Din sat s-au ridicat personalități cu rol important în viața socială și culturală a țării. Toți acești fii ai locului au închinat emoționante cuvinte de aducere-aminte, laudând strădania celor care i-au îndrumat în anii de școală și, uneori, mai târziu.

Copilăria, familia, satul, școala și biserica au fost și au rămas coordonate ale formării unor personalități.

Este de menționat că unii tineri din Părhăuți, ajunși învățători și profesori, au dorit să se întoarcă la școala din satul lor. Cartea se încheie cu un capitol intitulat *Câteva personalități distincte din satul Părhăuți* (p. 187-218) și cu o *Bibliografie selectivă*.

Pagini din istoria învățământului bârlădean (1)

Gheorghe CLAPA

Colegiul Național „Gheorghe Roșca-Codreanu”

Orașul Bârlad sau „comuna urbei Bârlad”, cum apare în actele- documente din secolul al XIX-lea, a jucat un rol de prim rang prin culturalizarea maselor din județul Tutova. Aici au funcționat primele școli de ciraci, școli în care se însușea învățarea cărților religioase și a scrisului. Acestea, ca și în alte părți ale țării, funcționau pe lângă biserici încă de pe la mijlocul secolului al XVIII-lea. Cea mai veche unitate de învățământ din Bârlad înființată prin hrisov domnesc este „Școala moldovenească domnească” din anul 1766, hrisovul aparținând domnitorului Grigore Alexandru Ghica, așa cum reiese din „Istoria Școalelor” a lui V. A. Urechia. Prin hrisovul din 23 mai 1803 domnitorul Alexandru Moruzi hotărăște să ia ființă și la Bârlad o școală „atât pentru limba elinească, cât și pentru cea moldovenească”.

Un rol important în dezvoltarea învățământului, după 1831, au avut Regulamentele Organice. Ca urmare a acestui fapt sunt date legile școlare din 1833 în Țara Românească și în 1835 în Moldova cunoscute sub numele de „Regulamentele Învățăturilor Publice”. Regulamentul Organic prevedea în capitolul 9, secția 4, „Despre învățătura publică”: Art. 420 „Școlile începătoare pentru juni și fete se vor așeza în orașele: Romanul, Hușul, Galații, Focșanii, Bârladul și Botoșanii unde începătoarele științe se vor învăța...”. Divanul împlinitor anunța autoritățile bârlădene că de la 1 august 1832 se va deschide în Bârlad o „școală publică de stat”. Primul „împlinitor al profesiei” a fost Ioan Zaharescu care a deschis școala în casa negustorului Hagi Iordache din apropierea bisericii „Sf. Ilie”. La 1 decembrie 1832 școala s-a inaugurat într-un cadru oficial- Școala Publică Nr. 1-, prevăzută să funcționeze în două semestre, cu examene în fiecare, anul școlar funcționând între 1 septembrie- 30 iunie. Școala a început cu 30 de elevi. La mijlocul secolului al XIX-lea sediul școlii s-a mutat în casele lui Petrache Negri, tatăl scriitorului și patriotului Costachi Negri. În 1848 școala avea 150 de elevi. Epitropia învățăturilor publice a Moldovei promulgă, la 28 septembrie 1845, că „s-au socotit să se înființeze la școala din Bârlad un Clas Real, în care să se învețe și în limba latină” și acest Clas să poarte numire de

Clas Real al Codreanului, denumire ce se va transforma în „Clasul fundației Codreanului”, 12 octombrie 1846. Director unic al Școlii publice și al Clasului, care funcționa în aceeași clădire era Ioan Zăhărescu. La „Clasul fundației Codreanului” au funcționat 14 profesori. La 13 septembrie 1858 Clasul s-a transformat în Gimnaziul Codreanu, la început cu 18 elevi, primind câteodată titulatura „Colegiu”, întreținerea școlii costa 4000 lei anual. În anul școlar 1861-1862 s-a înființat clasa a IV-a gimnazială. Alexandru Ioan Cuza acordă la 20 aprilie 1860 acestei școli numele de Gimnaziul Codreanu. La 23 aprilie 1862, a fost montată firma „Gimnaziul fraților Gheorghe și Neculai Codreanu Roșca, fondat în anul de la Hristos 1858 octombrie 1”. Primul director al gimnaziului a fost Ioan Vărgolici (1834- 1899). În toamna anului 1864 i s-a adăugat gimnaziului și clasa a V-a, transformându-l în liceu cu 7 clase, în 1867 fiind prima serie de absolvenți. În 1897 ministrul Învățământului Public, Spiru Haret, a alcătuit o nouă reformă, cu admitere în clasa I-a gimnaziului de 4 clase, în urma căroră se dădea examen de capacitate, iar cursul superior- liceul- era tot de 4 clase, cu posibilitatea alegerilor secțiilor clasică, reală sau umanistică, începând cu clasa a V-a, la sfârșitul liceului, absolvenții dădeau examen de absolvire. Reforma s-a aplicat experimental la 5 septembrie 1898 și la liceul Codreanu din Bârlad. În urma reformei din 15 mai 1928 s-a creat un liceu unitar de 7 clase, gimnaziul de 3 clase, iar liceul cu 4 clase. S-a reintrodus bacalaureatul, notele au fost înlocuite cu calificative între 1928- 1931. Din anul 1934, s-au introdus din nou 8 clase cu secțiile literară și științifică în ultimele două clase liceale. În 1946 s-a acordat denumirea de „Colegiul Național Gheorghe Roșca Codreanu”. La 1 septembrie 1947, pe lângă cele 10 clase ale liceului, s-au creat 12 clase de „gimnaziu unic”. Începând cu anul școlar 1948-1949 liceul a trecut la trei ani, devenind învățământ de zece ani, desființându-se secțiile. Liceul devine „Școală medie de cultură generală” din 1 septembrie 1952. În anul școlar 1956-1957 s-a trecut la învățământul de 11 ani iar din anul școlar 1958- 1959 s-au reînființat secțiile reală și umanistică.

Ridicându-se „Complexul școlar”, toate școlile din oraș au fost desființate, contopindu-se într-o singură unitate școlară. Colegiul Național „Gheorghe Roșca Codreanu” (din 1996) va sărbători în anul 2011 jubileul împlinirii a 165 de ani de existență.

În perioada sa liceală, Colegiul a format 90 de profesori universitari, peste 20 de academicieni, sute de scriitori, doctori, oameni de cultură și de alte profesii, cu toții dovedind că această prestigioasă instituție din învățământul bărlădean și-a îndeplinit cu onoare misiunea și și-a făcut

datoria de prim for cultural-educativ, având o tradiție însemnată și un trecut glorios care să-i permită să construiască astăzi noi personalități și conștiințe umane, așa cum bine a făcut-o în cei 16 ani de existență. Dintre cei mai merituoși absolvenți ai Colegiului pot fi amintiți academicienii Garabet Ibrăileanu, Vasile Pârvan, Iacov Antonovici, Alexandru Philippide, Ștefan Procopiu, scriitorii Virgil Caravian, Alexandru Vlahuță, Constantin Chiriță, George Ivașcu, C. D. Zeletin sau artiștii N. N. Tonitza, Marcel Guguianu, Corneliu Vasilescu și mulți alții.

PROZĂ SCURTĂ

Teodor OANĂ

Mica publicitate

Doamnele Eleonora și Elvira s-au cunoscut de curând în parcul municipal, unde ies cu nepoții la aer curat și la joacă. Nepoata doamnei Eleonora are trei ani și jumătate și se numește Lola. Nepotul doamnei Elvira are patru ani și câteva luni și se numește Minel.

- Vasăzică Minel al meu e mai mărișor decât Lola, așa cum îi stă bine unui cavaler, a zis doamna Elvira după ce au făcut cunoștință.

Copiii vin de acasă cu ce le place să se joace mai mult. Lola are două păpuși, una e „doamna”, cealaltă e „guvernanta”. Păpușile sunt de mărimi diferite. Bineînțeles că „guvernanta” e mai mică și îmbrăcată modest în comparație cu cealaltă păpușă. Păpușile copiază o situație din casă: „doamna” este mama Lolăi, iar „guvernanta” este profesoara de la care învață Lola limba engleză. Minel vine de obicei cu o mașinuță și cu un pistol cu apă.

Cum dau cu ochii una de alta, doamnele încep să se complimenteze pentru costumația în care au ieșit la plimbare, după care povestesc de una și de alta, fără să neglijeze unele emisiuni TV, care le mai scot din atmosfera încărcată din viața de toate zilele.

Astăzi doamnele s-au întâlnit la ora stabilită, nici prea devreme, nici spre prânz, ca să aibă copiii timp suficient să se joace. Doamna Elvira a cumpărat de la chioșc ziarul local, Gazeta Independentă, cu care să-și petreacă soțul după-amiaza.

- Nici bărbatu-meu, Dumnezeu să-l odihnească, spune doamna Eleonora, nu făcea abonament, pentru că, mergând să-și cumpere ziarul, mai ieșea și el la o plimbare, mai lua o gură de aer.

- Vai, ce ne-am putut distra săptămâna trecută citind Mica publicitate. Încă bărbatu-meu mi-a atras atenția. Să vedeți nostimă, nu altceva. Mă cheamă să-mi citească. Ei, ce credeți? Ascultați: „Bărbat tânăr, prezentabil, licențiat, ofer companie doamnelor interesate să-și petreacă un weekend cât mai plăcut”. Urma după asta numărul de telefon la care să fie contactat. Așa e că e nostim?

- Interesant, apucă să spună doamna Eleonora.

- Ne-am distrat pe seama acestui anunț toată după-amiaza. Bărbatu-meu și-a imaginat un scenariu cum ar urma să se întâmple lucrurile. Femeia, persoana interesată, dă telefon. El răspunde și stabilesc o întâlnire.

- Așa, în prealabil? întrebă curioasă doamna Eleonora.

- Păi, iată ce zice bărbatu-meu. Ei se întâlnesc, se studiază, mă înțelegeți, stabilesc programul și în funcție de toate astea se negociază prețul.

- Chiar așa?

- Păi, altfel cum? Și mai e ceva: după două zile s-a repetat anunțul.

- Înseamnă că nu există mare interes pentru...

- Tot ce se poate. Cu criza asta e mai greu să-ți imaginezi asemenea escapade. Dar, oricum, nu oricine dispune de atâtea parale pentru un moft de petrecere în doi.

- Ei, suspină adânc doamna Eleonora, dacă moftul e agreabil înseamnă că plăcerea e de ambele părți.

- Asta zicea și bărbatu-meu. Important e ca partenerii de ocazie să se placă.

- Și dacă nu e unul pe gustul celuilalt?

- Eu cred că în situații ca asta femeia are cuvântul hotărâtor.

- Așa e! Aveți dreptate, doamnă Elvira. Bărbatul își oferă serviciile, dar comanda vine din partea femeii.

- Vai, ce frumos ați spus!

Cele două doamne mai chicotiră pe seama unui cuplu imaginat, până ce Minel veni la bunică-sa.

- Mamaie, hai să plecăm!

- Bine, scumpule, mergem îndată.

Doamnele și copiii își luară rămas bun, stabilind întâlnirea de a doua zi.

Ajunsă în stația de autobuz, doamna Eleonora rămase cu ochii pe taraba cu ziare de lângă casa de bilete, observă Gazeta Independentă, cumpără un exemplar și îl vârî cu emoție în geantă.

Emil NEAGU

Cronichetă la ultima proză apărută în România

Peter Esterhazy: "Kis Magyar Pornografia" (1984).
"Un strop de pornografie maghiară", Ed. Humanitas – 2007.
Mai corect: "Mică pornografie maghiară".
Traducător: George Volceacov.

Când îl citești pe Peter Esterhazy te întrebi de unde-i vine noblețea. Din ascendența sa nobiliară de aproape 800 de ani? Din cele peste douăzeci de lucrări de beletristică, publicistică, teorie literară? Multe dintre ele au fost traduse în limbi de mare circulație.

Peter Esterhazy este, de fapt, matematician care, ca și Ion Barbu, se întâlnește în sferele înalte ale ideilor cu literatura. El trăiește boem în lumea lui Pascal, Heidegger, Wittgenstein și în cotidianul maghiar. Documentația lui Esterhazy, „copilul minune al literaturii maghiare” (cf. „Word Literature Today”), coboară sub anul 1950, anul nașterii autorului, cu infuzii din îndelungatul trecut al familiei sale. Colajul realizat de scriitor, considerat drept cel mai important reprezentant al postmodernismului maghiar, nu este un roman, cum apare definit pe coperta ediției românești.

„Cronicar” al evenimentelor din Ungaria anilor 1970 – 1980, se adresează cu „Dragii mei cititori”, asemenea lui Grigore Ureche, iar oralitatea este la ea acasă, mustind în expresii și cuvinte de argou. Citind ediția maghiară (și cea românească), traducătorul impresionează prin echivalențe fericite, de unde se vede că dictonul „Traduttore, traditore” nu este întotdeauna corect.

Cartea este o ocazie prin care Esterhazy „plătește polițe” cu ironie și-i aduce la judecată pe Béla Kun, Matyas Rákoczi, pe Rajk, Gergely Sandor, personaje reale, pe securiștii lor, pe activiștii de partid, pe delatori. Nu lipsește nici „iubitul conducător”, Stalin, peste care se așază ca o piatră funerară „Entuziasmul ce construia patria”.

Oficial, în Ungaria anilor '70 – '80 totul era de aur, amintind de „Țiganiada” lui Ion Budai-Deleanu. Și nu era.

În cartea lui Esterhazy, apar ca la Camil Petrescu, un fel de completări (lămuriri) în subsolul paginii... și, uneori, mici desene de genul trifoiului „cu patru foi” în fluxul normal al frazei. O interesantă rafală de interogative întâlnim în capitolul al treilea, în care autorul se detașează de textul propus și devine comentatorul textelor sale, incitant, provocator. Dezastrul „pornografiei” poate fi sintetizat în: „Vă doare-n cot de toate?” – „Ce este patria?” - „Ce sunt ungerii?”. Oarecum rupte de „roman”, dar corecte în „colaj” ar fi gândurile din „inginerul sufletului” însumând secvențe de viață precum „Căsnicia”, „Moartea”, „Omul”, „Femeia”, „Manechinul”, toate cu valoare de maximă.

Frica îi domină pe toți. Nu și pe Esterhazy Peter.

Citind „colajul” ai senzația că „pornografia maghiară” e doar o baliză, abia vizibilă, deasupra căreia se află totuși un „paznic de far” acid, necruțător, care încă nu și-a încheiat conturile cu istoria.

Serghei COLOȘENCO

Adrian Voica, Dicționar cu Distihuri

După *Distihuri* (2000, Scrisul prahovean), *Distihuri noi* (2007, Panfilius), *Distihuri respirând catrene* (2008, Universitas XXI) și *Dicționar cu Distihuri* (2009, Ploiești – Mileniul III) a apărut în 2010 volumul doi, *Dicționar cu Distihuri*, tot la editura prahoveană, în peste 200 de pagini.

Autorul este universitarul ieșean Adrian Voica. În *Postfață* autorul scrie că arhaismele și regionalismele au rămas în afara ariei lexicale a poezilor și că pătrunderea acestora „în orizontul poeziei se soldează cu mai multe beneficii: salvarea de la uitare a unor arhaisme (și regionalisme) și relevarea valorii lor poetice, multe contribuind la apariția unor rime în premieră. Așa s-a născut *Dicționar cu Distihuri*, aflat acum la al doilea volum, căruia prezenta *postfață* are menirea să-i sublinieze reușitele și eventualele scăderi”.

În continuare Adrian Voica scrie: „Fie în folclor, fie în literatura cultă, *distihul* are capacitatea de a transmite *ceva finit*, unitatea gândului fiind sincronă cu esențializarea. Tot așa, cu cât versul e mai scurt, cu atât crește relevanța rimelor. Iar atunci când arhaismele/regionalismele contribuie la formarea acestora, cuvinte ieșite azi din uz sau numai marginalizate își etalează expresivitatea și capacitatea de a structura poezie de calitate”.

Sub impulsul lui Anton Pann poetul ne oferă, în ordine alfabetică, distihuri cu explicațiile necesare înțelegerii/cunoașterii arhaismelor și regionalismelor. Am întâlnit adevărate „jonglerii” lingvistice:

Casa bunicilor

Ne despărțim... Vrajită e clipa. Amân: ar
Veni cu mine florile de amânar...

amânar, amânare = floare ce se face la capătul stâlpilor unei case țărănești.

Cerșetor la biserică

– Slăvite bănișor,
Îți dai un bănișor?

bănișor, bănișori = boier subaltern al banului.

Portret după natură

E iscusită pentru vârsta-i. Cepe leagă
În mari cununii, micuța cepeleagă.

cepeleag, -ă; cepelegi, -ege = peltic.

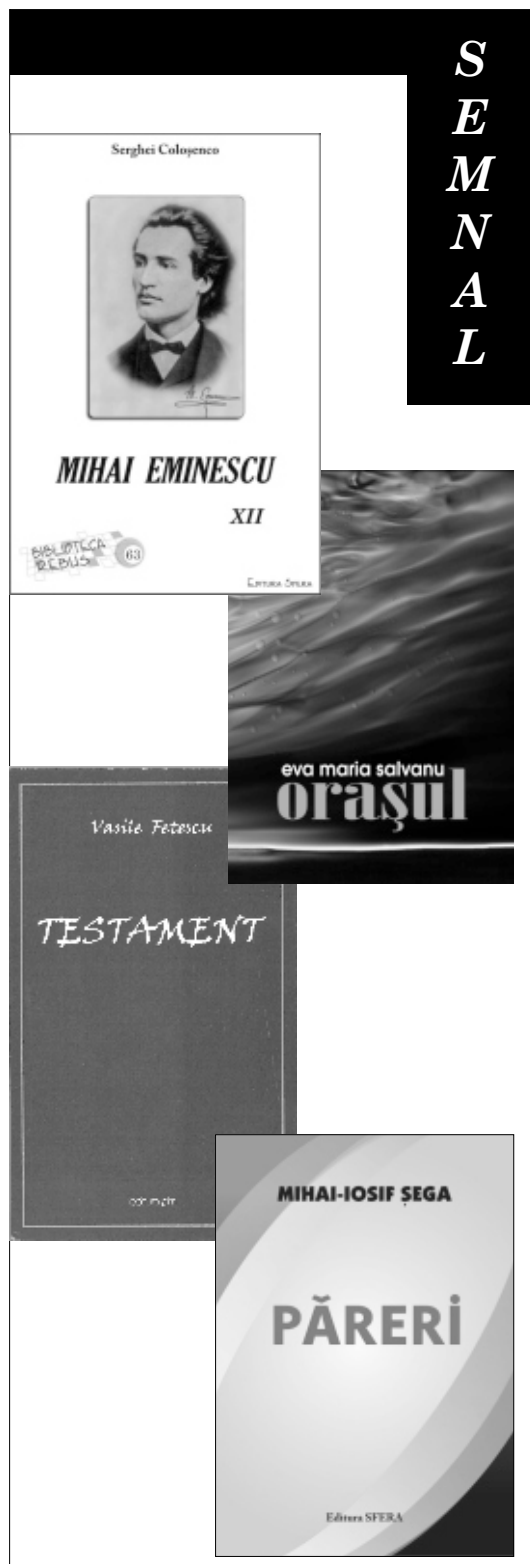
Despre *Dicționar* poetul scrie în final:

Oraș cu numeroși locuitori:
Sunt mulți de viță, mulți copii din flori.

și aduce un *Omagiu*:

Dicționarul păstrează
Memoria Timpului trează.

Despre *Dicționar de Distihuri*, vol. I, au scris elogios Stelian Dumistrăcel, „Cuvintele, jucării ale poetului”, în ziarul „Lumina”, Iași, 24 iunie 2009, p.10, Petre Isachi, „Elocvența distihului”, în revista „13 Plus”, Bacău, trim. IV, 2009, pp.47-50, Ion Popescu-Sireteanu, „Însemnări despre poezia lui Adrian Voica”, în revista „Argeș”, an X (XLV), nr. 2 (332), februarie 2010, p.27, Ioan Țicalo, „Un dicționar insolit”, în revista „Salonul literar”, Odobești, nr.70, iunie 2010, pp.22-23 și subsemnatul, în suplimentul „Labirint”, Anul I, nr.5, septembrie 2009, pp.2-3, prezentându-l ca pe un util „instrument” de lucru pentru enigmatiști.

Rafael-Tudor LUPAȘCU

VIATA

Peste tot s-așterne ceața,
Întuneric vine iar.
Fulgii albi,
Omătul, gheața,
Iarna, noaptea, dimineața.

E un veșnic sfârșit crunt
Și un strop de început,
Cu credință, nu sau da,
Iată, ți s-a dus viața.

O ramură cu frunza verde,
Un copac dintr-o pădure
Și un soare ce apune.

E amar, e trist sau bine,
Tot destin-u-i lângă tine.
Toată viața-nșiră lung
Un bun început
Și un sfârșit crunt.

VA REUȘI EA OARE?

Pădurea cuprinsă
De razele arzătoare,
Parcă nu mai are viață,
E domoală, dar mare.

Copacii se usucă
Și vietățile toate,
De soare sunt uscate...
O căprioară rezistă
Și se luptă-n continuare.
Va reuși ea oare?

Apă nu are,
Mâncare nici atât,
Iar puii mor de foame.
Toți au căzut
Răpuși de soare.
Doar unul a rămas,
Se luptă-n continuare.

Mama a încercat să-l țină-n viață
Și nu a reușit.
Acum el a murit.
Căprioara s-a luptat din răputeri,
Dar și ea a căzut
Și a murit.
O moarte fără de sfârșit.

CE CRUDĂ...!

Ah, ce crudă-i viața asta!
Când crezi că e mai bine,
Apare un necaz
Și te doboară,
Dacă ești slab
Sau dacă ești puternic,
Tu învingi.

Când soarele apare-n viața ta,
Un nor îți alungă speranța,
Speranța ce te face mai puternic
Și mai înțelegător.

Inima bate-n orice clipă
Și te ajută să te ridici
Și să învingi
Dar dacă inima cedează,
Ești învins.

În pământ ți-e locul
Și nu te-mpotrivești,
Dar luptând
Și învingând,
Mai mult poți să trăiești.

Pe pământ, omul poate să aleagă
Între bine și rău,
Dar acolo, sus,
Judecata n-o alege el, ci Dumnezeu.

Dacă ai bani și putere,
Ajută-i și pe alții,
Nu-i lăsa la greu!
Ascultă, omule, fii bun,
Ajută-l pe-aproapele tău!

GÂNDEȘTE, OMULE...!

Gândește, omule, gândește!
Și fă-ți propria armă
Că viața asta-i crudă
Și tu te lupți cu ea.

De-acum și până-n vecie
Dușman ea o să-ți fie.
Deși bune îți dă câteodată
Apoi pe la spate atacă
Și te-njunghie în piept
Cu necazuri și dureri.

Gândește, omule, gândește!
Sufletul și bunătatea-s arma ta mereu
Și credința-n Dumnezeu.

Gândește, omule, gândește!
Că te afli aici,
Să ajuți la nevoie
Și la un nou început.

QUOD
 FELIX FAUSTUMQUE ESSE IUBEAT
 SUMMUM NUMEN
 AUCTORITATE
 HUIC LITTERARUM UNIVERSITATI
 AB

FERDINANDO I
 IMPERATORE ROMANO-GERMANICO
 ANNO MDLVII CONCESSA
 CLEMENTISSIMIS AUSPICIIS
 SERENISSIMORUM
 MAGNI DUCIS ET DUCUM SAXONIAE
 NUTRITORUM ACADEMIAE IENENSIS
 MUNIFICENTISSIMORUM
 RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
 AUGUSTO ET POTENTISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

CAROLO FRIDERICO
 MAGNO DUCIS SAXONIAE VIMARIENSIS ATQUE IENACENSIS PRINCIPE LANDGRAVIO THURINGIAE
 MARCHIONE MISNIAE PRINCIPALIS DIGNITATIS COMITE HENNEDERAE
 DYNASTA BRANKEHAYMNEGSTADII ET TAUTENBURGI
 PRORECTORE ACADEMIAE MAGNifico
 VIDO ILLUSTRIS ATQUE EXCELLENTISSIMO

CAROLO ERNESTO SCHMID
 THEOLOGICAE ET IURIS UTRIVSQUE DOCTORE
 ORDINIS SERENISSIMORUM DUCUM SAXONIAE PRAEFECTO ORDINIS VIGILANTIAE FOETIBUS
 SERENISSIMI DUCIS ALTEMBURGENSIS A CONSILIO INTENSUS PROFESSORIS IURIS PUBLICI FACULTATIS IURIDICAE ET SCAMNATUS PHAENIDIS
 ORDINARIO IN SUPREMA PROVOCATIONUM IURIA ASSESSORE
 DECANO ORDINIS IURECONSULTORUM ET BRABEUTA
 MAXIME SPECTABILI

CAROLO GUILIELMO WALCH
 IURIS UTRIVSQUE DOCTORE
 SERENISSIMO MAGNO DUCIS SAXONIAE VIMARIENSIS ET IENACENSIS A CONSILIO IURIDICAE IN SUPREMA PROVOCATIONUM IURIA CONSILARIO PROFESSORIS IURIS PUBLICI
 ORDINARIO FACULTATIS IURIDICAE ET SCAMNATION ASSESSORIS IURIA NUMERARI

ORDO IURECONSULTORUM
 IN VIRIBUS CENEOSISSIMIS ATQUE DOCTISSIMIS

EMANUELEM DE KOSTAKI
 BORNEM MOLDAVICUM
 DOCTORIS IURIS UTRIVSQUE
 HONORES DIGNITATUM IURA AC PRIVILEGIA
 INGENI DOCTRINAE VIRTUTIBUS SPECTATAE INSIGNIA ATQUE ORNAMENTA
 CONTULIT
 GELLATA
 PUBLICO HOC DIPLOMATE
 CUI IMPRESSUM EST SIGNUM ORDINIS IURECONSULTORUM
 PROMULGARI IUSSIT
 IENAE DIE LIVI OCTOBREIS A. MDCCCLXXXIX.

Diploma de doctorat a lui
 Manolache Costache Epureanu,
 eliberată de Universitatea din Iena
 (Germania), la 26 octombrie 1839.

Academia Bârlădeană

Revistă editată de Societatea literar-culturală "Academia Bârlădeană".
 Anul XVII, nr. 3(40), septembrie, 2010, Bârlad, Bd. Republicii nr. 235.

Cont: RO10RNCB0260003275640001 - BCR Bârlad

Colectivul redacțional: Serghei Coloșenco (redactor șef),
 Ritta Mintiade, Bogdan Artene, Florian Pricop,
 Camelia Stoica, Daniela Stan, Diana Stoica,
 Maria-Mihaela Alexa, Mihaela Oportov.

*

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad (scirimpex@yahoo.com)
 Tel./Fax: 0235 415669

Manuscrisele trimise pe adresa
 redacției se publică în ordinea
 necesităților redacționale.

Materialele nepublicate nu se
 restituie.

Răspunderea pentru conținutul
 articolelor publicate
 aparține autorilor.